પ્રથમ પાઠની ચોપડી.

ગુજરાતી [illegible] ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને

માટે.

[illegible]પાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

[illegible]ાશીવ હરલાલ મેહેતા

(આમ[illegible]ોદ પાંચ ગુડ ડીપાકોપર.)

અમદાવાદમાં

[illegible] કાગદીઓળના સામે શા૦ હીરાભાઈ
પુંજાસાના મકાનમાં ચંદ્રોદય છાપખાનામાં
પીતાંબરદાસ ત્રિભોવનદાસે છાપી,

સને ૧૮૭૩—સંવત ૧૯૨૯

કિમત ૧ા આનો

સૂચના.

બાળકો પ્રથમ નિશાળમાં દાખલ થાય ત્યારે તેઓને મોટા વ-ર્તુ આકૃતીનું જ્ઞાન આપવું, 1 ... એકમ પાઠ કરાવવા.

આકૃતી ઓળખતા શીખ્યા અને એકમ મોઢે આવડ્યા એટ-લે મેહેતાજીએ તેમને ... શિખવવા બાબત પ્રથમ કલમ ... ડીના જેવો (0) આંક ... માં શિખવી કહેવું કે એનું નામ મીંડું. તે કાહડતાં આવડ્યા પછી સોટીના જેવો ઉભો લીટો (1) કાહડતાં શિખવવું. આ બે આકાર કાહડતાં આવડ્યા એટલે મેહેતાજીએ કાળા પાટીઆપર આ ...હુ કાહડી છોકરાંને પૂછવું કે આનું નામ શું? છોકરાં કહેશે કે એની નીચે (1) ઉભો લીટો મેળવી કહીએ ત્યારે એકડે એક કડે આ પ્રમાણે એકડે એક લખો. એકડે એક લખતાં આવડ્યા પછી મેહેતાજીએ બગડેબેનું જ્ઞાન પણ એજ સમજણથી આ-ઠનવ સુધી લખતાં શિખવવું.

આંકમાં જેટલું ગુણાકાર ભાગાકારને માટે જ્ઞાન આપેલુંછે તેટ-લવાળ, બાદબાકીને માટે નથી પણ ખરૂં જોતાં છોકરાંઓને ચાર બાદબાકીનું જ્ઞાન પ્રથમ હોવું જોઈએ માટે આંકના પાડાની જોડે ...ના કોઠા દાખલ કરેલાછે તે આંકની સાથે પાઠ કરાવવા પછી તે ...ણ આર્યમેટીકન પંજની અથવા કાંકરાની મદદવડે તે કોઠા સમજાવવા.

ચોપડીનું કદ મોટું થઈ જવાની ધાસ્તીને લીધે પાડાની નિચેપ ડાઓ વિગેરેના ઉપયોગ ઘણાંજ ઓછાં આપેલાંછે તેટલાંજ બસછે એ

મ નહી સમજતાં બીજાં તેવાં નવાં બનાવી મેહેતાજીએ મોઢેથી પૂછ
પરંતુ પૂછતી વખતે ઘણીજ સાવચેત રાખી છોકરા જેટલું અને
રીત શિખી ગયા હોય તેટલું ને તેવી રીતના ધોરણ ઉપર પૂછવું.
એ પણ તેઓના શકિત ઉપરાંત જાયું હિ. તેમજ પ્રથમ તેઓના
ચાર શકિત ખીલવવાના વિચારથી એક મ તેઓના મનપર વધારે
જો મુકવો નહિ.

દરેક આંક નીચે બે પ્રકારના ગ ાપત્ન મુકેલાંછે. પેહેલા પ્ર
રમાં પણાંમાં બાબત છે, અને બીજામાં ૦ બાબત છે.

દરેક પ્રકારમાં ત્રણ ત્રણ વિભાગ રેલા છે.

ઓળખાણના, સમજાણના અને લખાણના, એ મુજબ પેહેલા
કારમાં છે. અને ઓળખાણનાં, સમજાણનાં અને ગણવાનાં એ
કારના વિભાગ છે.

છોકરાંઓને એકવીશાં અને કકાની આકૃતીનું જ્ઞાન પપ
કકાની માફક મૂળાક્ષર લખતાં શિખવાય તો સારૂછે.

બાળબોધી મૂળાક્ષર ઉપરથી ગુજરાતી મૂળાક્ષર થયલા :
પ્રથમ બાળબોધી મૂળાક્ષરનું જ્ઞાન આપવું જોઇએ. પરંતુ બાળબો
ળાક્ષર લખતાં કલમ વારંવાર ઉઠાવવી પડે તે છોકરાંઓને ઘણું ક
લાગે એટલુંજ નહિ પણ તેની સાથે કંટાળી જાય માટે ગુજરાતી
ક્ષર સરળ અને સેહેલા છે, અને ગુજરાતી લોકોને પ્રથમ ગુજરાતી
ન હોવું જોઇએ. માટે પ્રથમ ગુજરાતી મૂળાક્ષર શિખવ્યા પછી બાળ
ધી મૂળાક્ષરનું જ્ઞાન આપવું.

---

૧ ૧ ૧	૧ ૨ ૨	૧ ૩ ૩	૧ ૪ ૪	૧ ૫ ૫	૧ ૬ ૬	૧ ૭ ૭
૨ ૧ ૨	૨ ૨ ૪	૨ ૩ ૬	૨ ૪ ૮	૨ ૫ ૧૦	૨ ૬ ૧૨	૨ ૭ ૧૪
૩ ૧ ૩	૩ ૨ ૬	૩ ૩ ૯	૩ ૪ ૧૨	૩ ૫ ૧૫	૩ ૬ ૧૮	૩ ૭ ૨૧
૪ ૧ ૪	૪ ૨ ૮	૪ ૩ ૧૨	૪ ૪ ૧૬	૪ ૫ ૨૦	૪ ૬ ૨૪	૪ ૭ ૨૮
૫ ૧ ૫	૫ ૨ ૧૦	૫ ૩ ૧૫	૫ ૪ ૨૦	૫ ૫ ૨૫	૫ ૬ ૩૦	૫ ૭ ૩૫
૬ ૧ ૬	૬ ૨ ૧૨	૬ ૩ ૧૮	૬ ૪ ૨૪	૬ ૫ ૩૦	૬ ૬ ૩૬	૬ ૭ ૪૨
૭ ૧ ૭	૭ ૨ ૧૪	૭ ૩ ૨૧	૭ ૪ ૨૮	૭ ૫ ૩૫	૭ ૬ ૪૨	૭ ૭ ૪૯
૮ ૧ ૮	૮ ૨ ૧૬	૮ ૩ ૨૪	૮ ૪ ૩૨	૮ ૫ ૪૦	૮ ૬ ૪૮	૮ ૭ ૫૬
૯ ૧ ૯	૯ ૨ ૧૮	૯ ૩ ૨૭	૯ ૪ ૩૬	૯ ૫ ૪૫	૯ ૬ ૫૪	૯ ૭ ૬૩
૧૦ ૧ ૧૦	૧૦ ૨ ૨૦	૧૦ ૩ ૩૦	૧૦ ૪ ૪૦	૧૦ ૫ ૫૦	૧૦ ૬ ૬૦	૧૦ ૭ ૭૦

૧ ૮ ૮	૧ ૯ ૯	૧ ૧૦ ૧૦
૨ ૮ ૧૬	૨ ૯ ૧૮	૨ ૧૦ ૨૦
૩ ૮ ૨૪	૩ ૯ ૨૭	૩ ૧૦ ૩૦
૪ ૮ ૩૨	૪ ૯ ૩૬	૪ ૧૦ ૪૦
૫ ૮ ૪૦	૫ ૯ ૪૫	૫ ૧૦ ૫૦
૬ ૮ ૪૮	૬ ૯ ૫૪	૬ ૧૦ ૬૦
૭ ૮ ૫૬	૭ ૯ ૬૩	૭ ૧૦ ૭૦
૮ ૮ ૬૪	૮ ૯ ૭૨	૮ ૧૦ ૮૦
૯ ૮ ૭૨	૯ ૯ ૮૧	૯ ૧૦ ૯૦
૧૦ ૮ ૮૦	૧૦ ૯ ૯૦	૧૦ ૧૦ ૧૦૦

પાછલા પાઠમાં એક પછી એક એ અનુક્રમ પ્રમાણે છોકરાંઓને આંકતાં શીખવવાનો મહાવરો પાડેલો છે માટે મેહેતાજીએ એ અનુક્રમ પ્રમાણે સમજ આપી અર્ધ મેટ્રીકન યંત્રની અથવા કાંકરાની મદદવડે (૧૦૦) સુધી ગણતાં શિખવવું.

મનોયત્ન.

ગોખાણનાં.	સમજણનાં.	લખાણનાં.
૧ સાત ક્યું?	૧ એક કેમ લખાય?	૧ એક લખો.
૨ નવે, નવે?	૨ એક્યાશી કેમ લખાય?	૨ એક્યાશી લખો.
૧ સાત, પછી?	સાતમાં એક નાખીએ ત્યારે કેટલા થાય?	સાત ને એક, આઠ, ગણી બતાવો. ૧
૨ નેવું, પછી?	નેવુંમાં એક નાખીએ ત્યારે કેટલા થાય	નેવું ને એક એકાણું ગણી બતાવો

દા. મગન તારા વર્ગમાં કેટલા છોકરા છે તે ગણીને કહે?

૧ આ પાઠની અને પાછલી વખતે વર્ગમાં અર્ધ મેટ્રીકન યંત્ર હાજર રાખવું.

૧૧	૧	૧૧	૧૨	૧	૧૨	૧૩	૧	૧૩	૧૪	૧	૧૪	૧૫	૧	૧૫	૧૬	૧	૧૬
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮	૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨	૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬	૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦	૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪	૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮	૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨	૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	[illegible]
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬	૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	[illegible]
૧૧	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦	૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦

મનોયત્ન.

૧ પંદર પંચાં? ૧ પંચોતેર કેમ લખાય? ૧ પંચોતેર લખો.
૨ સતર નવાં? ૨ ત્રેપનસો કેમ લખાય? ૨ ત્રેપનસો લખો.
દા. છોટા, મારી પાસે (૧) બોર (૩) જામફળ અને (૧) કેળું છે. ત્યારે બધા મળીને મારી પાસે કેટલાં વાનાં કહેવાય? જ૦ ૫

૨૧	૧	૨૧	૨૨	૧	૨૨	૨૩	૧	૨૩	૨૪	૧	૨૪	૨૫	૧	૨૫	૨૬	૧	૨૬
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮	૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨	૨૫	૩	૭૫	૨૬	૩	૭૮
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬	૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦	૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪	૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	[illegible]
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮	૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	[illegible]
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨	૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	[illegible]
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬	૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦	૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦

મનોયત્ન.

૧ ચોવી, છક? ૧ ચુમાળસો કેમ લખાય? ૧ ચુમાળસો લખો.
૨ ઓગણત્રી, સતાંબીર ખતિલસોતેર કેમ લખાય? ૨ ખતિલસોતેર લખો
દા. હંસા તારા ઘરમાં (૨) બળદ (૫) ભેંસ અને (૧) ગાય છે ત્યારે બધાં મળીને તારા ઘરમાં કેટલાં ઢોર કહેવાય? જ૦ ૮

૧૭	૧	૧૭	૧૮	૧	૧૮	૧૯	૧	૧૯	૨૦	૧	૨૦	૧	ને	૧,		૨.
૧૭	૨	૩૪	૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦	૧	ને	૨,		૩.
૧૭	૩	૫૧	૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦	૧	ને	૩,		૪.
૧૭	૪	૬૮	૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦	૧	ને	૪,		૫.
૧૭	૫	૮૫	૧૮	૫	૯૦	૧૯		૯૫	૨૦	૫	૧૦૦	૧	ને	૫,		૬.
૧૭	૬	૧૦૨	૧૮	૬	૧૦૮	૧		૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦	.	ને	૬,		૭.
૧૭	૭	૧૧૯	૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦	૧	ને	૭,		૮.
૧૭	૮	૧૩૬	૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦	૧	ને	૮,		૯.
૧૭	૯	૧૫૩	૧૮	૯	૧૬૨	૧	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦	૧	ને	૯,		૧૦.
૧૭	૧૦	૧૭૦	૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦	૧	ને	૧		૧૧.

મનોયત્ન.

૧ આઠ, ને એક? નવમાંથી એક કાઢીએ ત્યારે કેટલા રહે નવમાંથી એક× કાઢીને આઠ બતાવો.

૨૭	૧	૨૭	૨૮	૧	૨૮	૨૯	૧	૨૯	૩૦	૧	૩૦	૨	ને	૧,		૩.
૨૭	૨	૫૪	૨૮	૨	૫૬	૨૯	૨	૫૮	૩૦	૨	૬૦	૨	ને	૨,		૪.
૨૭	૩	૮૧	૨૮	૩	૮૪	૨૯	૩	૮૭	૩૦	૩	૯૦	૨	ને	૩,		૫.
૨૭	૪	૧૦૮	૨૮	૪	૧૧૨	૨૯	૪	૧૧૬	૩૦	૪	૧૨૦	૨	ને	૪,		૬.
૨૭	૫	૧૩૫	૨૮	૫	૧૪૦	૨૯	૫	૧૪૫	૩૦	૫	૧૫૦	૨	ને	૫,		૭.
૨૭	૬	૧૬૨	૨૮	૬	૧૬૮	૨૯	૬	૧૭૪	૩૦	૬	૧૮૦	૨	ને	૬,		૮.
૨૭	૭	૧૮૯	૨૮	૭	૧૯૬	૨૯	૭	૨૦૩	૩૦	૭	૨૧૦	૨	ને	૭,		૯.
૨૭	૮	૨૧૬	૨૮	૮	૨૨૪	૨૯	૮	૨૩૨	૩૦	૮	૨૪૦	૨	ને	૮,		૧૦.
૨૭	૯	૨૪૩	૨૮	૯	૨૫૨	૨૯	૯	૨૬૧	૩૦	૯	૨૭૦	૨	ને	૯,		૧૧.
૨૭	૧૦	૨૭૦	૨૮	૧૦	૨૮૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૦	૧૦	૩૦૦	૨	ને	૧૦,		૧૨.

મનોયત્ન.

૧ બે, ને નવ? એમાં કેટલા નાખીએ બે, ને નવ, અગીઆર ત્યારે અગીઆર થાય. ૨ ગણી બતાવો.

દા. છગન પાસે (૭) જામફળ હતાં તેમાંથી (૨) ખાઈ ગયો ત્યારે તેની પાસે કેટલાં રહ્યાં? જ૦ ૫

× આ ફાંઆમાંથી જ્યાં બાદબાકીના મનોયત્ન હોય ત્યાં શીક્ષકે પાહરાખવું કે પહેલા દાડાને સારૂ એક બીજાને ગારૂ બે એ ગને અનુક્રમ પ્રમાણે બાદ કરાવવા.

૩૧	૧	૩૧	૩૨	૧	૩૨	૩૩	૧	૩૩	[illegible]	૧	૩૪	૩૫	૧	૩૫	૩૬	૧	૩૬
૩૧	૨	૬૨	૩૨	૨	૬૪	૩૩	૨	૬૬	૩૪	૨	૬૮	૩૫	૨	૭૦	૩૬	૨	૭૨
૩૧	૩	૯૩	૩૨	૩	૯૬	૩૩	૩	૯૯	૩૪	૩	૧૦૨	૩૫	૩	૧૦૫	૩૬	૩	૧૦૮
૩૧	૪	૧૨૪	૩૨	૪	૧૨૮	૩૩	૪	૧૩૨	૩૪	૪	૧૩૬	૩૫	૪	૧૪૦	૩૬	૪	૧૪૪
૩૧	૫	૧૫૫	૩૨	૫	૧૬૦	૩૩	૫	૧૬૫	૩૪	[illegible]	[illegible]	૩૫	૫	૧૭૫	૩૬	૫	૧૮૦
૩૧	૬	૧૮૬	૩૨	૬	૧૯૨	૩૩	૬	૧૯૮	૩૪	[illegible]	[illegible]	૩૫	૬	૨૧૦	૩૬	૬	૨૧૬
૩૧	૭	૨૧૭	૩૨	૭	૨૨૪	૩૩	૭	૨૩૧	૩૪	૭	૨૩૮	૩૫	૭	૨૪૫	૩૬	૭	૨૫૨
૩૧	૮	૨૪૮	૩૨	૮	૨૫૬	૩૩	૮	૨૬૪	૩૪	૮	૨૭૨	૩૫	૮	૨૮૦	૩૬	૮	૨૮૮
૩૧	૯	૨૭૯	૩૨	૯	૨૮૮	૩૩	૯	૨૯૭	૩૪	૯	[illegible]	[illegible]	૯	૩૧૫	૩૬	૯	૩૨૪
૩૧	૧૦	૩૧૦	૩૨	૧૦	૩૨૦	૩૩	૧૦	૩૩૦	૩૪	૧૦	[illegible]	[illegible]	૧૦	૩૫૦	૩૬	૧૦	૩૬૦

મનોયળ.

૧ તેત્રીસતાં બે? ૧ બે ઓગણીશાં કેમ લખાય? ૧ બે ઓગણીશાં લખો.

૨ સાડત્રી છક કે? ૨ બાવાણીશાં કેમ લખાય? ૨ બાવાણીશાં લખો.

૩ બત્રી પચાં? ૩ સાઠુશ કેમ લખાય. ૩ સાઠુશા લખો,

૪ પાંત્રિ નવાંગણા? ૪ ત્રણ પંચોતેર કેમ લખાય. ૪ ત્રણ પંચોતેર લખો

૫ ઓગણચાળી નવાં ગણ? ૫ ત્રણ એકાવના કેમ લખાય. ૫ ત્રણ એકાવના લખો

ચાળીસે સાત? ચારશો કેમ લખાય? ચારશો લખો.

મન પાસે (૩) લખોટી હતી અને (૫) પાછી લીધી અને ખોવાઈ ગઈ ત્યારે તેના પાસે બધી મળીને કેટલી થઈ?

જ૦ ૯

૩૭	૧	૩૭	૩૮	૧	૩૮	૩૯	૧	૩૯	૪૦	૧	૪૦	૩ ને	૧, ૪
૩૭	૨	૭૪	૩૮	૨	૭૬	૩૯	૨	૭૮	૪૦	૨	૮૦	૩ ને	૨, ૫
૩૭	૩	૧૧૧	૩૮	૩	૧૧૪	૩૯	૩	૧૧૭	૪૦	૩	૧૨૦	૩ ને	૩, ૬.
૩૭	૪	૧૪૮	૩૮	૪	૧૫૨	૩૯	૪	૧૫૬	૪૦	૪	૧૬૦	૩ ને	૪, ૭.
૩૭	૫	૧૮૫	૩૮	૫	૧૯૦	૩૯	૫	૧૯૫	૪૦	૫	૨૦૦	૩ ને	૫, ૮.
૩૭	૬	૨૨૨	૩૮	૬	૨૨૮	૩૯	૬	૨૩૪	૪૦	૬	૨૪૦	૩ ને	૬, ૯
૩૭	૭	૨૫૯	૩૮	૭	૨૬૬	૩૯	૭	૨૭૩	૪૦	૭	૨૮૦	૩ ને	૭, ૧૦.
૩૭	૮	૨૯૬	૩૮	૮	૩૦૪	૩૯	૮	૩૧૨	૪૦	૮	૩૨૦	૩ ને	૮, ૧૧.
૩૭	૯	૩૩૩	૩૮	૯	૩૪૨	૩૯	૯	૩૫૧	૪૦	૯	૩૬૦	૩ ને	૯, ૧૨.
૩૭	૧૦	૩૭૦	૩૮	૧૦	૩૮૦	૩૯	૧૦	૩૯૦	૪૦	૧૦	૪૦૦	૩ ને	૧૦, ૧૩.

મનોબળ.

૧ ત્રણ ને આઠ? ત્રણમાં કેટલા નાખીએ ત્રણનેઆઠઅગી
ત્યારે અગીઆર થાય? આર ગણી બતાવો.

૨ ત્રણ, ને ચાર? ત્રણમાં કેટલા નાખીએ ત્રણ, ને ચાર, સાત
ત્યારે સાત થાય? ગણી બતાવો.

૩ ત્રણ, ને નવ? બારમાથી ત્રણ કાઢી ના બારમાથી ત્રણ, કાઢી
ખીએ ત્યારે કેટલા રહે? ને નવ બતાવો.

દા૦ બધુ પાસે (૩) ચોપડીઓ અને મગન પાસે (૭) છે ત્યારે બણુ કરતાં મગન પાસે કેટલી ચોપડી વધારે છે વારૂ. જ૦ ૪

દા૦ મેં (૫) પૈસાના કેળાં લીધાં અને (૭) પૈસાનું ખજુર લીધું તો કેળાં કરતાં ખજુરમાં કેટલા પઇસા વધારે આપ્યા વારૂ? જ.૨

દા૦ લીલાધરને (૬) વર્ષ થયાં અને માણકી ઉમર (૧૦) વર્ષની છે તો લીલાધર માણકી કરતાં કેટલા વર્ષે નહાનો કહેવાય?

જ૦ ૪

૧	૧।	૧।	૧૧	૧।	૧૩॥।	૨૧	૧।	૨૬।
૨	૧।	૨॥	૧૨	૧।	૫	૨૨	૧।	૨૭॥
૩	૧।	૩॥।	૧૩	૧।	૬।	૨૩	૧।	૨૮॥।
૪	૧।	૫	૧૪	૧।	॥	૨૪	૧।	૩૦
૫	૧।	૬।	૧૫	૧।	૧ ॥	૨૫	૧।	૩૧।
૬	૧।	૭॥	૧૬	૧।	૨૦	૨૬	૧।	૩૨॥
૭	૧।	૮॥।	૧૭	૧।	૨૧।	૨૭	૧।	૩૩॥।
૮	૧।	૧૦	૧૮	૧।	૨૨॥	૨૮	૧।	૩૫
૯	૧।	૧૧।	૧૯	૧।	૨૩॥।	૨૯	૧।	૩૬।
૧૦	૧।	૧૨॥	૨૦	૧।	૨૫	૩૦	૧।	૩૭॥
૬૧	૧।	૭૬।	૭૧	૧।	૮૮॥।	૮૧	૧।	૧૦૧।
૬૨	૧।	૭૭॥	૭૨	૧।	૯૦	૮૨	૧।	૧૦૨॥
૬૩	૧।	૭૮॥।	૭૩	૧।	૯૧।	૮૩	૧।	૧૦૩॥।
૬૪	૧।	૮૦	૭૪	૧।	૯૨॥	૮૪	૧।	૧૦૫
૬૫	૧।	૮૧।	૭૫	૧।	૯૩॥।	૮૫	૧।	૧૦૬।
૬૬	૧।	૮૨॥	૭૬	૧।	૯૫	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૬૭	૧।	૮૩॥।	૭૭	૧।	૯૬।	૮૭	૧।	૧૦૮॥।
૬૮	૧।	૮૫	૭૮	૧।	૯૭॥	૮૮	૧।	૧૧૦
૬૯	૧।	૮૬।	૭૯	૧।	૯૮॥।	૮૯	૧।	૧૧૧।
૭૦	૧।	૮૭॥	૮૦	૧।	૧૦૦	૯૦	૧।	૧૧૨॥

અનોયળ·

૧ દશે સવા? ૧ સાડા બાર કેમ લખાય? ૧ સાડાબાર લખો

૨ શતાળીસવાયું? ૨ પોણી ચોત્રીશ કેમ લખાય? ૨ પોણી ચોત્રીશ લખો

૩ પીસતાળી સવાયું? ૩ સવા છપન કેમ લખાય? ૩ સવા છપન લખો.

૪ અગન્યાશી સવાયું! ૪ પોણી નવાણું કેમ લખાય. ૪ પોણીનવાણું લખો

×૧ ટીપ-પા, ની નિશાળી પાન માટે સવાયા પેહેલાં પાય, અરધા, અને પોણાનું જ્ઞાન આપવું જોઇયે પરંતુ અહીં આવેલી ટીપ પ્રમાણે અનુક્રમ રાખ્યો છે

૩૧	૧ા	૩૮ાાા	૪૧	૧ા	૫૧ા	૫૧	૧ા	૬૩ાાા
૩૨	૧ા	૪૦	૪૨	૧ા	૫૨ાા	૫૨	૧ા	૬૫
૩૩	૧ા	૪૧ા	૪૩	૧ા	૫૩ાાા	૫૩	૧ા	૬૬ા
૩૪	૧ા	૪૨ાા	૪૪	૧ા	૫૫	૫૪	૧ા	૬૭ાા
૩૫	૧ા	૪૩ાાા	૪૫	૧ા	૫૬ા	૫૫	૧ા	૬૮ાાા
૩૬	૧ા	૪૫	૪૬	૧ા	૫૭ાા	૫૬	૧ા	૭૦
૩૭	૧ા	૪૬ા	૪૭	૧ા	૫૮ાાા	૫૭	૧ા	૭૧ા
૩૮	૧ા	૪૭ાા	૪૮	૧ા	૬૦	૫૮	૧ા	૭૨ાા
૩૯	૧ા	૪૮ાાા	૪૯	૧ા	૬૧ા	૫૯	૧ા	૭૩ાાા
૪૦	૧ા	૫૦	૫૦	૧ા	૬૨ાા	૬૦	૧ા	૭૫

૯૧	૧ા	૧૧૩ાાા	૪ ને	૧,	૫.	૫ ને	૧,	૬.
૯૨	૧ા	૧૧૫	૪ ને	૨,	૬.	૫ ને	૨,	૭.
૯૩	૧ા	૧૧૬ા	૪ ને	૩,	૭.	૫ ને	૩,	૮.
૯૪	૧ા	૧૧૭ાા	૪ ને	૪,	૮.	૫ ને	૪,	૯.
૯૫	૧ા	૧૧૮ાાા	૪ ને	૫,	૯.	૫ ને	૫,	૧૦.
૯૬	૧ા	૧૨૦	૪ ને	૬,	૧૦.	૫ ને	૬,	૧૧
૯૭	૧ા	૧૨૧ા	૪ ને	૭	૧૧.	૫ ને	૭,	૧૨.
૯૮	૧ા	૧૨૨ાા	૪ ને	૮·	૧૨.	૫ ને	૮,	૧૩.
૯૯	૧ા	૧૨૩ાાા	૪ ને	૯,	૧૩.	૫ ને	૯,	૧૪.
૧૦૦	૧ા	૧૨૫	૪ ને	૧૦,	૧૪.	૫ ને	૧૦,	૧૫.

મનોબળ.

૧ ચારને ત્રણ?	ચારમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે સાત થાય.	ચારને, ત્રણ સાત ગણી બતાવો.
૨ પાંચને ચાર?	પાંચમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે નવ થાય?	પાંચને ચાર, નવ ગણી બતાવો.

દા૦ અગથા તાજી પાટી(૩) પેન(૨)કલમ અને (૫) ચોપડી છે ત્યારે બધા મળીને કેટલાં વાનાં કહેવાય? જ. ૧૦

૧	૧॥	૧॥	૧૧	૧॥	૧૬॥	૨૧	૧॥	૩૧॥
૨	૧॥	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૨	૧॥	૩૩
૩	૧॥	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૩	૧॥	૩૪॥
૪	૧॥	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૪	૧॥	૩૬
૫	૧॥	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૨૫	૧॥	૩૭॥
૬	૧॥	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૨૬	૧॥	૩૯
૭	૧॥	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૨૭	૧॥	૪૦॥
૮	૧॥	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૨૮	૧॥	૪૨
૯	૧॥	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૨૯	૧॥	૪૩॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૩૦	૧॥	૪૫
૬૧	૧॥	૯૧॥	૭૧	૧॥	૧૦૬॥	૮૧	૧॥	૧૨૧॥
૬૨	૧॥	૯૩	૭૨	૧॥	૧૦૮	૮૨	૧॥	૧૨૩
૬૩	૧॥	૯૪॥	૭૩	૧॥	૧૦૯॥	૮૩	૧॥	૧૨૪॥
૬૪	૧॥	૯૬	૭૪	૧॥	૧૧૧	૮૪	૧॥	૧૨૬
૬૫	૧॥	૯૭॥	૭૫	૧॥	૧૧૨॥	૮૫	૧॥	૧૨૭॥
૬૬	૧॥	૯૯	૭૬	૧॥	૧૧૪	૮૬	૧॥	૧૨૯
૬૭	૧॥	૧૦૦॥	૭૭	૧॥	૧૧૫॥	૮૭	૧॥	૧૩૦॥
૬૮	૧॥	૧૦૨	૭૮	૧॥	૧૧૭	૮૮	૧॥	૧૩૨
૬૯	૧॥	૧૦૩॥	૭૯	૧॥	૧૧૮॥	૮૯	૧॥	૧૩૩॥
૭૦	૧॥	૧૦૫	૮૦	૧॥	૧૨૦	૯૦	૧॥	૧૩૫

મનોયત્ન.

૧ ઓગણત્રીસ દોઢું? ૧ સાઢી તેતાળી કેમ લખાય? ૧ સાઢી તેતાળી લખો.
૨ ત્રેપન દોઢું? ૨ સાઢી અગન્યાશી કેમ લખાય? ૨ સાઢી અગન્યાશી લખો.
૩ સડસઠ દોઢું? ૩ સાઢોસો કેમ લખાય? ૩ સાઢોસો લખો.
૪ સો દોઢે! ૪ દોઢસો કેમ લખાય? ૪ દોઢસો લખો.

દા. ભાઈદાસે ૩ પૈસાનાં જાંબુ ૪ પૈસાની કેરી અને ૫ પૈસાની ઠેઠી લીધી ત્યારે તેણે કેટલા પૈસા ખરચ્યા? જ૦ ૧૨

૩૧	૧॥	૪૬॥	૪૧	૧॥	૬૧॥	૫૧	૧॥	૭૬॥
૩૨	૧॥	૪૮	૪૨	૧॥	૬૩	૫૨	૧॥	૭૮
૩૩	૧॥	૪૯॥	૪૩	૧॥	૬૪॥	૫૩	૧॥	૭૯॥
૩૪	૧॥	૫૧	૪૪	૧॥	૬૬	૫૪	૧॥	૮૧
૩૫	૧॥	૫૨॥	૪૫	૧॥	૬૭॥	૫૫	૧॥	૮૨॥
૩૬	૧॥	૫૪	૪૬	૧॥	૬૯	૫૬	૧॥	૮૪
૩૭	૧॥	૫૫॥	૪૭	૧॥	૭૦॥	૫૭	૧॥	૮૫॥
૩૮	૧॥	૫૭	૪૮	૧॥	૭૨	૫૮	૧॥	૮૭
૩૯	૧॥	૫૮॥	૪૯	૧॥	૭૩॥	૫૯	૧॥	૮૮॥
૪૦	૧॥	૬૦	૫૦	૧॥	૭૫	૬૦	૧॥	૯૦

૯૧	૧॥	૧૩૬॥	૬	ને	૧,	૭.	૭	ને	૧,	૮.
૯૨	૧॥	૧૩૮	૬	ને	૨,	૮.	૭	ને	૨,	૯.
૯૩	૧॥	૧૩૯॥	૬	ને	૩,	૯.	૭	ને	૩,	૧૦.
૯૪	૧॥	૧૪૧	૬	ને	૪,	૧૦,	૭	ને	૪,	૧૧.
૯૫	૧॥	૧૪૨॥	૬	ને	૫,	૧૧.	૭	ને	૫,	૧૨.
૯૬	૧॥	૧૪૪	૬	ને	૬,	૧૨.	૭	ને	૬,	૧૩.
૯૭	૧॥	૧૪૫॥	૬	ને	૭,	૧૩,	૭	ને	૭,	૧૪.
૯૮	૧॥	૧૪૭	૬	ને	૮,	૧૪.	૭	ને	૮,	૧૫.
૯૯	૧॥	૧૪૮॥	૬	ને	૯,	૧૫.	૭	ને	૯,	૧૬.
૧૦૦	૧॥	૧૫૦	૬	ને	૧૦,	૧૬.	૭	ને	૧૦,	૧૭.

મનોબળ.

૧ છ, ને પાંચ? છમાં કેટલા નાખીએ છ, ને પાંચ, અગીઆર ત્યારે અગીઆર થાય. ગણી બતાવો.

૨ સાત, ને આઠ? સાતમાં કેટલા નાખીએ સાતને, આઠ પંદર ત્યારે પંદર થાય. ગણી બતાવો.

દા. કેવળ પાસે ૬ પઈસા છે, અને જમુ પાસે ૫ છે, ત્યારે કેવળ કરતાં જમુ પાસે કેટલા પઈસા ઓછા છે વારૂ? જ૦ ૧

અઢીઆ

૧	૨॥	૨॥	૧૧	૨॥	૨૭॥	૨૧	૨॥	૫૨॥
૨	૨॥	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૨	૨॥	૫૫
૩	૨॥	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૩	૨॥	૫૭॥
૪	૨॥	૧૦	૧૪	૨॥	૧૫	૨૪	૨॥	૬૦
૫	૨॥	૧૨॥	૧૫	૨॥	૭॥	૨૫	૨॥	૬૨॥
૬	૨॥	૧૫	૧૬	૨॥	[illegible]	૨૬	૨॥	૬૫
૭	૨॥	૧૭॥	૧૭	૨॥	॥	૨૭	૨॥	૬૭॥
૮	૨॥	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૨૮	૨॥	૭૦
૯	૨॥	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૨૯	૨॥	૭૨॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૩૦	૨॥	૭૫
૬૧	૨॥	૧૫૨॥	૭૧	૨॥	૧૭૭॥	૮૧	૨॥	૨૦૨॥
૬૨	૨॥	૧૫૫	૭૨	૨॥	૧૮૦	૮૨	૨॥	૨૦૫
૬૩	૨॥	૧૫૭॥	૭૩	૨॥	૧૮૨॥	૮૩	૨॥	૨૦૭॥
૬૪	૨॥	૧૬૦	૭૪	૨॥	૧૮૫	૮૪	૨॥	૨૧૦
૬૫	૨॥	૧૬૨॥	૭૫	૨॥	૧૮૭॥	૮૫	૨॥	૨૧૨॥
૬૬	૨॥	૧૬૫	૭૬	૨॥	૧૯૦	૮૬	૨॥	૨૧૫
૬૭	૨॥	૧૬૭॥	૭૭	૨॥	૧૯૨॥	૮૭	૨॥	૨૧૭॥
૬૮	૨॥	૧૭૦	૭૮	૨॥	૧૯૫	૮૮	૨॥	૨૨૦
૬૯	૨॥	૧૭૨॥	૭૯	૨॥	૧૯૭॥	૮૯	૨॥	૨ ૨॥
૭૦	૨॥	૧૭૫	૮૦	૨॥	૨૦૦	૯૦	૨॥	૨૨૫

મનોયત્ન.

પંદર અઢીયું? ૧ સાઢીસાડત્રીશ કેમ લખાય? ૧ સાઢીસાડત્રીશ લખો.
૨ પીસતાલી અઢીયું? ૨ સાઢીબારોતેરસો કેમ લખાય? ૨ સાઢીબારોતેરસો લખો
૩ છાસેટ અઢીએ? ૩ પાંસેટસો કેમ લખાય? ૩ પાંસેટસો લખો.
૪ ત્રાણી અઢીએ? ૪ બેસાઢીસાતોતેર કેમ લખાય? ૪ બેસાઢીસાતોતેર લખો.

દા. નારણ પાસે(૬)લખોટી હતી અને(૩)તેના બાપે અપાવી અને(૪) છત્રા ત્યારે તેની પાસે બધી મળીને કેટલી થઇ? જ૦ ૧૩

૩૧	૨॥	૭૭॥	૪૧
૩૨	૨॥	૮૦	૪૨
૩૩	૨॥	૮૨॥	૪૩
૩૪	૨॥	૮૫	૪૪
૩૫	૨॥	૮૭॥	૪૫
૩૬	૨॥	૯૦	૪૬
૩૭	૨॥	૯૨॥	૪૭
૩૮	૨॥	૯૫	૪૮
૩૯	૨॥	૯૭॥	૪
૪૦	૨॥	૧૦૦	૫

૯૧	૨॥	૨૨૭॥								
૯૨	૨॥	૨૩૦	૮	ને	૨.	૧૦.	૯	ને	૨,	૧૧.
૯૩	૨॥	૨૩૨॥	૮	ને	૩	૧૧.	૯	ને	૩,	૧૨.
૯૪	૨॥	૨૩૫	૮	ને	૪,	૧૨.	૯	ને	૪,	૧૩
૯૫	૨॥	૨૩૭॥	૮	ને	૫,	૧૩	૯	ને	૫,	૧૪
૯૬	૨॥	૨૪૦	૮	ને	૬,	૧૪	૯	ને	૬,	૧૫.
૯૭	૨॥	૨૪૨॥	૮	ને	૭,	૧૫.	૯	ને	૭,	૧૬.
૯૮	૨॥	૨૪૫	૮	ને	૮,	૧૬	૯	ને	૮,	૧૭.
૯૯	૨॥	૨૪૭॥	૮	ને	૯,	૧૭	૯	ને	૯,	૧૮.
૧૦૦	૨॥	૨૫૦	૮	ને	૧૦,	૧૮	૯	ને	૧૦,	૧૯.

મનોચલ.

૧ આઠને ચાર? આઠમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે બાર થાય. આઠને ચાર, બાર ગણી બતાવો.

૨ નવને પાંચ? નવમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે ચાદ થાય. નવને પાંચ ચાદ ગણી બતાવો,

દા. લક્ષ્મણ પાસે(૮)પૈસા હતા તેમાંથી તેણે(૪)પૈસાના ગભરા લીધા ત્યારે તેની પાશે કેટલા પૈસા રહ્યા? જ૦ ૪

૩૮॥	૨૧	૩॥	૭૩॥
૪૨	૨૨	૩॥	૭૭
૪૫॥	૨૩	૩॥	૮૦॥
૪૯	૨૪	૩॥	૮૪
૫૨॥	૨૫	૩॥	૮૭॥
૫૬	૨૬	૩॥	૯૧
૯॥	૨૭	૩॥	૯૪॥
૩	૨૮	૩॥	૯૮
॥	૨૯	૩॥	૧૦૧॥
	૩૦	૩॥	૧૦૫

૬૧	[illegible]	[illegible]				૮૧	૩॥	૨૮૩॥
૬૨	૩॥	૨૧૭	૭૨	૩॥	૨૫૨	૮૨	૩॥	૨૮૭
૬૩	૩॥	૨૨૦॥	૭૩	૩॥	૨૫૫॥	૮૩	૩॥	૨૯૦॥
૬૪	૩॥	૨૨૪	૭૪	૩॥	૨૫૯	૮૪	૩॥	૨૯૪
૬૫	૩॥	૨૨૭॥	૭૫	૩॥	૨૬૨॥	૮૫	૩॥	૨૯૭॥
૬૬	૩॥	૨૩૧	૭૬	૩॥	૨૬૬	૮૬	૩॥	૩૦૧
૬૭	૩॥	૨૩૪॥	૭૭	૩॥	૨૬૯॥	૮૭	૩॥	૩૦૪॥
૬૮	૩॥	૨૩૮	૭૮	૩॥	૨૭૩	૮૮	૩॥	૩૦૮
૬૯	૩॥	૨૪૧॥	૭૯	૩॥	૨૭૬॥	૮૯	૩॥	૩૧૧॥
૭૦	૩॥	૨૪૫	૮૦	૩॥	૨૮૦	૯૦	૩॥	૩૧૫

મનોયત્ન.

૧ નવે, છે? ૧ સાડાએકત્રીસ કેમ લખાય? ૧ સાડાએકત્રીસ લખો.

સતાવન,છે? ૨ સાડીનવાણુંસો કેમ લખાય? ૨ સાડીનવાણુંસો લખો.

૩ સતાસી, છે? ૩ ત્રણસાડીચારોતેર કેમ લખાય? ૩ ત્રણસાડીચારોતેર લખો.

દા. એક દુકાનદારે ૩ પૈસાના મગરા અને ૪ પૈસાના માણા અને ૨ પૈસાની સેવ વેચી અને તેમાંથી ૫ પૈસા ફકીરને આપ્યા ત્યારે તેની પાસે કેટલા રહ્યા હશે વારૂ! જ૦ ૪

૩૧	૩॥	૧૦૮॥	૪૧	॥	૧૪૩॥	૫૧	૩॥	૧૭૮॥
૩૨	૩॥	૧૧૨	૪૨	૩॥	૧૪૭	૫૨	૩॥	૧૮૨
૩૩	૩॥	૧૧૫॥	૪૩	૩॥	૧૫૦॥	૫૩	૩॥	૧૮૫॥
૩૪	૩॥	૧૧૯	૪૪	૩॥	૧૫૪	૫૪	૩॥	૧૮૯
૩૫	૩॥	૧૨૨॥	૪૫	૩॥	૧૫૭॥	૫૫	૩॥	૧૯૨॥
૩૬	૩॥	૧૨૬	૪૬	૩॥	૧૬૧	૫૬	૩॥	૧૯૬
૩૭	૩॥	૧૨૯॥	૪૭	૩॥	૧૬૪॥	૫૭	૩॥	૧૯૯॥
૩૮	૩॥	૧૩૩	૪૮	૩॥	૧૬૮	૫૮	૩॥	૨૦૩
૩૯	૩॥	૧૩૬॥	૪૯	૩॥	૧૭૧॥	૫૯	૩॥	૨૦૬॥
૪૦	૩॥	૧૪૦	૫૦	૩॥	૧૭૫	૬૦	૩॥	૨૧૦

૯૧	૩॥	૩૧૮॥	૧૦	ને	૧,	૧૧.	૨૦	ને	૧,	૨૧.
૯૨	૩॥	૩૨૨	૧૦	ને	૨,	૧૨.	૨૦	ને	૨,	૨૨,
૯૩	૩॥	૩૨૫॥	૧૦	ને	૩,	૧૩.	૨૦	ને	૩,	૨૩.
૯૪	૩॥	૩૨૯	૧૦	ને	૪,	૧૪.	૨૦	ને	૪,	૨૪.
૯૫	૩॥	૩૩૨॥	૧૦	ને	૫,	૧૫.	૨૦	ને	૫,	૨૫.
૯૬	૩॥	૩૩૬	૧૦	ને	૬,	૧૬.	૨૦	ને	૬,	૨૬.
૯૭	૩॥	૩૩૯॥	૧૦	ને	૭,	૧૭.	૨૦	ને	૭,	૨૭.
૯૮	૩॥	૩૪૩	૧૦	ને	૮,	૧૮.	૨૦	ને	૮,	૨૮.
૯૯	૩॥	૩૪૬॥	૧૦	ને	૯,	૧૯,	૨૦	ને	૯,	૨૯.
૧૦૦	૩॥	૩૫૦	૧૦	ને	૧૦,	૨૦.	૨૦	ને	૧૦,	૩૦.

મનોયત્ન.

૧ દશને, છ? દશમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે સોળ થાય? દશને છ, સોળ ગણી બતાવો.

૨ વીશને, સાત? વીશમાં કેટલા નાખીએ ત્યારે સતાવીશ થાય. વીશને સાત, સતાવીશ ગણી બતાવો

દા· એક શેઠે (૫) પૈસાના જાંબફળ (૩) પૈસાના બોર અને (૧૦) પૈસાની બરફી લીધી ત્યારે તેણે બધા મળી કેટલા પૈસા ખરચ્યા વારુ? જ. ૧૮

૧૧	૧૧	૧૨૧	૧૨	૧૧	૧૩૨	૧૩	૧૧	૧૪૩
૧૧	૧૨	૧૩૨	૧૨	૧૨	૧૪૪	૧૩	૧૨	૧૫૬
૧૧	૧૩	૧૪૩	૧૨	૧૩	૧૫૬	૧૩	૧૩	૧૬૯
૧૧	૧૪	૧૫૪	૧૨	૧૪	૧૬૮	૧૩	૧૪	૧૮૨
૧૧	૧૫	૧૬૫	૧૨	૧૫	૧૮૦	૧૩	૧૫	૧૯૫
૧૧	૧૬	૧૭૬	૧૨	૧૬	૧૯૨	૧૩	૧૬	૨૦૮
૧૧	૧૭	૧૮૭	૧૨	૧૭	૨૦૪	૧૩	૧૭	૨૨૧
૧૧	૧૮	૧૯૮	૧૨	૧૮	૨૧૬	૧૩	૧૮	૨૩૪
૧૧	૧૯	૨૦૯	૧૨	૧૯	૨૨૮	૧૩	૧૯	૨૪૭
૧૧	૨૦	૨૨૦	૧૨	૨૦	૨૪૦	૧૩	૨૦	૨૬૦
૧૭	૧૧	૧૮૭	૧૮	૧૧	૧૯૮	૧૯	૧૧	૨૦૯
૧૭	૧૨	૨૦૪	૧૮	૧૨	૨૧૬	૧૯	૧૨	૨૨૮
૧૭	૧૩	૨૨૧	૧૮	૧૩	૨૩૪	૧૯	૧૩	૨૪૭
૧૭	૧૪	૨૩૮	૧૮	૧૪	૨૫૨	૧૯	૧૪	૨૬૬
૧૭	૧૫	૨૫૫	૧૮	૧૫	૨૭૦	૧૯	૧૫	૨૮૫
૧૭	૧૬	૨૭૨	૧૮	૧૬	૨૮૮	૧૯	૧૬	૩૦૪
૧૭	૧૭	૨૮૯	૧૮	૧૭	૩૦૬	૧૯	૧૭	૩૨૩
૧૭	૧૮	૩૦૬	૧૮	૧૮	૩૨૪	૧૯	૧૮	૩૪૨
૧૭	૧૯	૩૨૩	૧૮	૧૯	૩૪૨	૧૯	૧૯	૩૬૧
૧૭	૨૦	૩૪૦	૧૮	૨૦	૩૬૦	૧૯	૨૦	૩૮૦

મનોયત્ન.

૧ અગીઆર ઓગણીશે? ૧ બેનવસોતેર કેમ લખાય? ૧ બેનવસોતેર લખો

૨ સોળતેરાં શું? ૨ બેઆઠોતેર કેમ લખાય? ૨ બેઆઠોતેર લખો.

૩ ઓગણીસોળાં? ૩ ત્રણઆઠોતેર કેમ લખાય? ૩ ત્રણઆઠોતેર લખો

૪ પંદરેવીશાં? ૪ ત્રણસો કેમ લખાય? ૪ ત્રણસો લખો.

દા. જગુ પાસે (૩૦) પેનછે અને બીજી (૩) લીધી ત્યારે કેટલી થઈ?

જ૦ ૩૩

૧૪	૧૧	૧૫૪	૧૫	૧૧	૧૬૫	૧૬	૧૧	૧૭૬
૧૪	૧૨	૧૬૮	૧૫	૧૨	૧૮૦	૧૬	૧૨	૧૯૨
૧૪	૧૩	૧૮૨	૧૫	૧૩	૧૯૫	૧૬	૧૩	૨૦૮
૧૪	૧૪	૧૯૬	૧૫	૧૪	૨૧૦	૧૬	૧૪	૨૨૪
૧૪	૧૫	૨૧૦	૧૫	૧૫	૨૨૫	૧૬	૧૫	૨૪૦
૧૪	૧૬	૨૨૪	૧૫	૧૬	૨૪૦	૧૬	૧૬	૨૫૬
૧૪	૧૭	૨૩૮	૧૫	૧૭	૨૫૫	૧૬	૧૭	૨૭૨
૧૪	૧૮	૨૫૨	૧૫	૧૮	૨૭૦	૧૬	૧૮	૨૮૮
૧૪	૧૯	૨૬૬	૧૫	૧૯	૨૮૫	૧૬	૧૯	૩૦૪
૧૪	૨૦	૨૮૦	૧૫	૨૦	૩૦૦	૧૬	૨૦	૩૨૦

૨૦	૧૧	૨૨૦	૩૦	ને	૧,	૩૧.	૪૦	ને	૧,	૪૧.
૨૦	૧૨	૨૪૦	૩૦	ને	૨,	૩૨.	૪૦	ને	૨,	૪૨.
૨૦	૧૩	૨૬૦	૩૦	ને	૩,	૩૩.	૪૦	ને	૩,	૪૩.
૨૦	૧૪	૨૮૦	૩૦	ને	૪,	૩૪.	૪૦	ને	૪,	૪૪.
૨૦	૧૫	૩૦૦	૩૦	ને	૫,	૩૫.	૪૦	ને	૫,	૪૫.
૨૦	૧૬	૩૨૦	૩૦	ને	૬,	૩૬.	૪૦	ને	૬,	૪૬.
૨૦	૧૭	૩૪૦	૩૦	ને	૭,	૩૭.	૪૦	ને	૭,	૪૭.
૨૦	૧૮	૩૬૦	૩૦	ને	૮,	૩૮.	૪૦	ને	૮,	૪૮.
૨૦	૧૯	૩૮૦	૩૦	ને	૯,	૩૯.	૪૦	ને	૯,	૪૯.
૨૦	૨૦	૪૦૦	૩૦	ને	૧૦,	૪૦.	૪૦	ને	૧૦,	૫૦.

મનોથેલ.

દા. ગાગી પસે (૪૦) રૂપીઆ હતા અને (૪) રૂપીઆ ઇનામમાં મળ્યા ત્યારે કેટલા થયા વારૂ? જ૦ ૪૪

દા. લલુ તારા વર્ગમાં (૬) છોકરાછે અને તે દરેકની પાસે (૧) એક ચોપડીછે હવે એ બધી ચોપડી એકઠી કરીએ તો કેટલી થાય? જ૦ ૬

વર્ગઆંક તથા મોટી આગીઆરી (૧)

૧	૧	૧	૧૧	૧૧	૧૨૧	૨૧	૨૧	૪૪૧
૨	૨	૪	૧૨	૧૨	૧૪૪	૨૨	૨૨	૪૮૪
૩	૩	૯	૧૩	૧૩	૧૬૯	૨૩	૨૩	૫૨૯
૪	૪	૧૬	૧૪	૧૪	૧૯૬	૨૪	૨૪	૫૭૬
૫	૫	૨૫	૧૫	૧૫	૨૨૫	૨૫	૨૫	૬૨૫
૬	૬	૩૬	૧૬	૧૬	૨૫૬	૨૬	૨૬	૬૭૬
૭	૭	૪૯	૧૭	૧૭	૨૮૯	૨૭	૨૭	૭૨૯
૮	૮	૬૪	૧૮	૧૮	૩૨૪	૨૮	૨૮	૭૮૪
૯	૯	૮૧	૧૯	૧૯	૩૬૧	૨૯	૨૯	૮૪૧
૧૦	૧૦	૧૦૦	૨૦	૨૦	૪૦૦	૩૦	૩૦	૯૦૦
૬૧	૬૧	૩૭૨૧	૭૧	૭૧	૫૦૪૧	૮૧	૮૧	૬૫૬૧
૬૨	૬૨	૩૮૪૪	૭૨	૭૨	૫૧૮૪	૮૨	૮૨	૬૭૨૪
૬૩	૬૩	૩૯૬૯	૭૩	૭૩	૫૩૨૯	૮૩	૮૩	૬૮૮૯
૬૪	૬૪	૪૦૯૬	૭૪	૭૪	૫૪૭૬	૮૪	૮૪	૭૦૫૬
૬૫	૬૫	૪૨૨૫	૭૫	૭૫	૫૬૨૫	૮૫	૮૫	૭૨૨૫
૬૬	૬૬	૪૩૫૬	૭૬	૭૬	૫૭૭૬	૮૬	૮૬	૭૩૯૬
૬૭	૬૭	૪૪૮૯	૭૭	૭૭	૫૯૨૯	૮૭	૮૭	૭૫૬૯
૬૮	૬૮	૪૬૨૪	૭૮	૭૮	૬૦૮૪	૮૮	૮૮	૭૭૪૪
૬૯	૬૯	૪૭૬૧	૭૯	૭૯	૬૨૪૧	૮૯	૮૯	૭૯૨૧
૭૦	૭૦	૪૯૦૦	૮૦	૮૦	૬૪૦૦	૯૦	૯૦	૮૧૦૦

મનોચલ

૧ બેવી ત્રેવીરામ ડશે? — ૧ પાંચ ઓગણત્રીશાં કેમ લખાય? — ૧ પાંચ ઓગણત્રીશ લખો. જ. ૧૬

૨ છપછપનરામ? — ૨ એકત્રી છત્રીશાં કેમ લખાય? — ૨ એકત્રી છત્રીસાં લખો.

૩ છનુંછનુંરાગ! — ૩ બાણુંસોળાં કેમ લખાય? — ૩ બાણુંસોળાં લખો.

૪ સોએ સો? — ૪ દશ હજારસે કેમ લખાય? — ૪ દશ હજારશે લખો?

૩૧	૩૧	૯૬૧	૪૧	૪૧	૧૬૮૧	૫૧	૫૧	૨૬૦૧
૩૨	૩૨	૧૦૨૪	૪૨	૪૨	૧૭૬૪	૫૨	૫૨	૨૭૦૪
૩૩	૩૩	૧૦૮૯	૪૩	૪૩	૧૮૪૯	૫૩	૫૩	૨૮૦૯
૩૪	૩૪	૧૧૫૬	૪૪	૪૪	૧૯૩૬	૫૪	૫૪	૨૯૧૬
૩૫	૩૫	૧૨૨૫	૪૫	૪૫	૨૦૨૫	૫૫	૫૫	૩૦૨૫
૩૬	૩૬	૧૨૯૬	૪૬	૪૬	૨૧૧૬	૫૬	૫૬	૩૧૩૬
૩૭	૩૭	૧૩૬૯	૪૭	૪૭	૨૨૦૯	૫૭	૫૭	૩૨૪૯
૩૮	૩૮	૧૪૪૪	૪૮	૪૮	૨૩૦૪	૫૮	૫૮	૩૩૬૪
૩૯	૩૯	૧૫૨૧	૪૯	૪૯	૨૪૦૧	૫૯	૫૯	૩૪૮૧
૪૦	૪૦	૧૬૦૦	૫૦	૫૦	૨૫૦૦	૬૦	૬૦	૩૬૦૦

૯૧	૯૧	૮૨૮૧	૫૦	ને	૧,	૫૧.	૬૦	ને	૧,	૬૧.
૯૨	૯૨	૮૪૬૪	૫૦	ને	૨,	૫૨.	૯૦	ને	૨,	૬૨.
૯૩	૯૩	૮૬૪૯	૫૦	ને	૩,	૫૩.	૬૦	ને	૩,	૬૩.
૯૪	૯૪	૮૮૩૬	૫૦	ને	૪,	૫૪.	૬૦	ને	૪,	૬૪.
૯૫	૯૫	૯૦૨૫	૫૦	ને	૫,	૫૫.	૬૦	ને	૫,	૬૫
૯૬	૯૬	૯૨૧૬	૫૦	ને	૬,	૫૬.	૬૦	ને	૬,	૬૬.
૯૭	૯૭	૯૪૦૯	૫૦	ને	૭,	૫૭,	૬૦	ને	૭,	૬૭
૯૮	૯૮	૯૬૦૪	૫૦	ને	૮,	૫૮.	૬૦	ને	૮,	૬૮
૯૯	૯૯	૯૮૦૧	૫૦	ને	૯,	૫૯.	૬૦	ને	૯,	૬૯.
૧૦૦	૧૦૦	૧૦૦૦૦	૫૦	ને	૧૦,	૬૦	૬૦	ને	૧૦,	૭૦.

મનોયત્ન.

દા. એક બ્રાહ્મણ પાસે (૫૦) રૂપીઆછે, અને તેને (૫) રૂપીઆ આપીએ ત્યારે તેની પાસે કેટલા રૂપીઆ થાય વારૂ ? ઉ૦ ૫૫

દા. જામફળવાળા પાસે (૬૦) જામફળ હતાં તે છતાં તેણે (૭) જામફળ લીધાં ત્યારે તેની પાસે કેટલાં થયાં વારૂ ? ઉ૦ ૬૭

દા. એક ભીખારીને (૭) વીસુ (૨) એ રૂપીઆ આપ્યા ત્યારે તેની પાસે કેટલા રૂપીઆ થયા વારૂ ? ઉ૦ ૧૪

૧ ૦। ૦।	૧૧ ૦। ૨।।।	૨૧ ૦। ૫।	૩૧ [illegible] ૭।।।	૪૧ ૦। ૧૦।	૫૧ ૦। ૧૨।।।
૨ ૦। ૦॥	૧૨ ૦। ૩	૨૨ ૦। ૫॥	૩૨ [illegible] ૮	૪૨ ૦। ૧૦॥	૫૨ ૦। ૧૩
૩ ૦। ૦।।।	૧૩ ૦। ૩।	૨૩ ૦। ૫।।।	૩૩ ૦[illegible] ૮।	૪૩ ૦। ૧૦।।।	૫૩ ૦। ૧૩।
૪ ૦। ૧	૧૪ ૦। ૩॥	૨૪ ૦। ૬	૩૪ ૦। ૮॥	૪૪ ૦। ૧૧	૫૪ ૦। ૧૩॥
૫ ૦। ૧।	૧૫ ૦। ૩।।।	૨૫ ૦। ૬।	૩૫ ૦। ૮।।।	૪૫ ૦। ૧૧।	૫૫ ૦। ૧૩।।।
૬ ૦। ૧॥	૧૬ ૦। ૪	૨૬ ૦। ૬॥	૩૬ ૦। ૯	૪[illegible] [illegible] ૧૧॥	૫૬ ૦। ૧૪
૭ ૦। ૧।।।	૧૭ ૦। ૪।	૨૭ ૦। ૬।।।	૩૭ ૦। ૯।	૪[illegible] ૦। ૧૧।।।	૫૭ ૦। ૧૪।
૮ ૦। ૨	૧૮ ૦। ૪॥	૨૮ ૦। ૭	૩૮ ૦। ૯॥	૪૮ ૦। ૧૨	૫૮ ૦। ૧૪॥
૯ ૦। ૨।	૧૯ ૦। ૪।।।	૨૯ ૦। ૭।	૩૯ ૦। ૯।।।	૪૯ ૦। ૧૨।	૫૯ ૦। ૧૪।।।
૧૦ ૦। ૨॥	૨૦ ૦। ૫	૩૦ ૦। ૭॥	૪૦ ૦। ૧૦	૫૦ ૦। ૧૨॥	૬૦ ૦। ૧૫

મનાચલ

૧ સુકતાળીપા? ૧ પોણાબાર કેમ લખાય? ૧ પોણાબાર લખો

૨ આગનોતેરપા ? ૨ સવાસાતર કેમ લખાય! ૨ સવાસાતર લખો

દા. એક પઈસાનું (૩) શેર આંબોળીઆં ગણોછે ત્યારે (૫) પઈસાનું કેટલા શેર આવશે વારૂ? જ૦ ૧૫ શેર

૧ ૦॥ ૦॥	૧૧ ૦॥ ૫॥	૨૧ ૦॥ ૧૦॥	૩૧ ૦॥ ૧૫॥	૪૧ ૦॥ ૨૦॥
૨ ૦॥ ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૨ ૦॥ ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬	૪૨ ૦॥ ૨૧
૩ ૦॥ ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥	૪૩ ૦॥ ૨૧॥
૪ ૦॥ ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૪ ૦॥ ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭	૪૪ ૦॥ ૨૨
૫ ૦॥ ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥	૪૫ ૦॥ ૨૨॥
૬ ૦॥ ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૨૬ ૦॥ ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮	૪૬ ૦॥ ૨૩
૭ ૦॥ ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥	૪૭ ૦॥ ૨૩॥
૮ ૦॥ ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૨૮ ૦॥ ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯	૪૮ ૦॥ ૨૪
૯ ૦॥ ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥	૪૯ ૦॥ ૨૪॥
૧૦ ૦। ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૩૦ ૦॥ ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦	૫૦ ૦॥ ૨૫

મનાચળ

૧ ઓગણચાળીનું અડધ? ૧ સાડીઓગણી કેમ લખાય? ૧ સાડીઓગણી લખો

૨ પચાનનું ગડધ? ૨ સાડીસતાલીશ કેમ લખાય? ૨ સાડીસતાલીશ લખો.

દા. છ જણને (૭) સાત રૂપીઆ આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે વારૂ? જ૦ ૪૨

૬૧ ૦। ૧૫।	૭૧ ૦। ૧૭॥।	૮૧ ૦। ૨૦।	૯૧ ૦। ૨૨॥।	૭૦ ને ૧, ૭૧
૬૨ ૦। ૧૫॥	૭૨ ૦। ૧૮	૮૨ ૦। ૨૦॥	૯૨ ૦। ૨૩	૭૦ ને ૨, ૭૨
૬૩ ૦। ૧૫॥।	૭૩ ૦। ૧૮।	૮૩ ૦। ૨૦॥।	૯૩ ૦। ૨૩।	૭૦ ને ૩, ૭૩.
૬૪ ૦। ૧૬	૭૪ ૦। ૧૮॥	૮૪ ૦। ૨૧	૯૪ ૦। ૨૩॥	૭૦ ને ૪, ૭૪.
૬૫ ૦। ૧૬।	૭૫ ૦। ૧૮॥।	૮૫ ૦। ૨૧।	૯૫ ૦। ૨૩॥।	૭૦ ને ૫, ૭૫.
૬૬ ૦। ૧૬॥	૭૬ ૦। ૧૯	૮૬ ૦। ૨૧॥	૯૬ ૦। ૨૪	૭૦ ને ૬, ૭૬.
૬૭ ૦। ૧૬॥।	૭૭ ૦। ૧૯।	૮૭ ૦। ૨૧॥।	૯૭ ૦। ૨૪।	૭૦ ને ૭, ૭૭
૬૮ ૦। ૧૭	૭૮ ૦। ૧૯॥	૮૮ ૦। ૨૨	૯૮ ૦। ૨૪॥	૭૦ ને ૮, ૭૮.
૬૯ ૦। ૧૭।	૭૯ ૦। ૧૯॥।	૮૯ ૦। ૨૨।	૯૯ ૦। ૨૪॥।	૭૦ ને ૯, ૭૯
૭૦ ૦। ૧૭॥	૮૦ ૦। ૨૦	૯૦ ૦। ૨૨॥	૧૦૦ ૦। ૨૫	૭૦ ને ૧૦, ૮૦.

મનોયત્ન

દા. એક રૂપીઆનું (૪) શેર ઘી આવેછે ત્યારે (૬) રૂપીઆનું કેટલા શેર આવશે વારૂ? જ૦ ૨૪ શેર.

દા. એક ભીખારી પાસે (૭૦) પઈ હતી અને મેં (૭) પઈ આપી ત્યારે તેના પાસે કેટલા પ૦ ? જ૦ ૭૭

૫૧ ૦॥ ૨૫॥	૬૧ ૦॥ ૩૦॥	૭૧ ૦॥ ૩૫॥	૮૧ ૦॥ ૪૦॥	૯૧ ૦॥ ૪૫॥
૫૨ ૦॥ ૨૬	૬૨ ૦॥ ૩૧	૭૨ ૦॥ ૩૬	૮૨ ૦॥ ૪૧	૯૨ ૦॥ ૪૬
૫૩ ૦॥ ૨૬॥	૬૩ ૦॥ ૩૧॥	૭૩ ૦॥ ૩૬॥	૮૩ ૦॥ ૪૧॥	૯૩ ૦॥ ૪૬॥
૫૪ ૦॥ ૨૭	૬૪ ૦॥ ૩૨	૭૪ ૦॥ ૩૭	૮૪ ૦॥ ૪૨	૯૪ ૦॥ ૪૭
૫૫ ૦॥ ૨૭॥	૬૫ ૦॥ ૩૨॥	૭૫ ૦॥ ૩૭॥	૮૫ ૦॥ ૪૨॥	૯૫ ૦॥ ૪૭॥
૫૬ ૦॥ ૨૮	૬૬ ૦॥ ૩૩	૭૬ ૦॥ ૩૮	૮૬ ૦॥ ૪૩	૯૬ ૦॥ ૪૮
૫૭ ૦॥ ૨૮॥	૬૭ ૦॥ ૩૩॥	૭૭ ૦॥ ૩૮॥	૮૭ ૦॥ ૪૩॥	૯૭ ૦॥ ૪૮॥
૫૮ ૦॥ ૨૯	૬૮ ૦॥ ૩૪	૭૮ ૦॥ ૩૯	૮૮ ૦॥ ૪૪	૯૮ ૦॥ ૪૯
૫૯ ૦॥ ૨૯॥	૬૯ ૦॥ ૩૪॥	૭૯ ૦॥ ૩૯॥	૮૯ ૦॥ ૪૪॥	૯૯ ૦॥ ૪૯॥
૬૦ ૦॥ ૩૦	૭૦ ૦॥ ૩૫	૮૦ ૦॥ ૪૦	૯૦ ૦॥ ૪૫	૧૦૦ ૦॥ ૫૦

મનોયત્ન

દા. એક ટોપલામાં (૮૦) જાંબુ હતાં ને તેમાં (૭) નાખ્યા ત્યારે કેટલા થયા વારૂ? જ૦ ૮૭

આંકમાં એકાસી અને એકાણુંના કોઠા નહી મુકતાં તેનાં ફક્ત મનોયત્ન આપેલાંછે, માટે શિક્ષકે તે શાળા સુધીમાં જરૂર પડતાં ગોઠવવાં.

૧	૦।।।	૦।।।	૧૧	૦।।।	૮।	૨૧	૦।।।	૧ ।।।	૩૧	૦।।।	૨૩।	૪૧	૦।।।	૩૦।।।
૨	૦।।।	૧॥	૧૨	૦।।।	૯	૨૨	૦।।।	૧૬॥	૩૨	૦।।।	૨૪	૪૨	૦।।।	૩૧॥
૩	૦।।।	૨।	૧૩	૦।।।	૯।।।	૨૩	૦।।।	૧૭।	૩૩	૦।।।	૨૪।।।	૪૩	૦।।।	૩૨।
૪	૦।।।	૩	૧૪	૦।।।	૧૦॥	૨૪	૦।।।	૧૮	૩૪	૦।।।	૨૫॥	૪૪	૦।।।	૩૩
૫	૦।।।	૩।।।	૧૫	૦।।।	૧૧।	૨૫	૦।।।	૧૮।।।	૩૫	૦।।।	૨૬।	૪૫	૦।।।	૩૩।।।
૬	૦।।।	૪॥	૧૬	૦।।।	૧૨	૨૬	૦।।।	૧૯॥	૩૬	૦।।।	૨૭	૪૬	૦।।।	૩૪॥
૭	૦।।।	૫।	૧૭	૦।।।	૧૨।।।	૨૭	૦।।।	૨૦।	૩૭	૦।।।	૨૭।।।	૪૭	૦।।।	૩૫।
૮	૦।।।	૬	૧૮	૦।।।	૧૩॥	૨૮	૦।।।	૨૧	૩૮	૦।।।	૨૮॥	૪૮	૦।।।	૩૬
૯	૦।।।	૬।।।	૧૯	૦।।।	૧૪।	૨૯	૦।।।	૨૧।।।	૩૯	૦।।।	૨૯।	૪૯	૦।।।	૩૬।।।
૧૦	૦।।।	૭॥	૨૦	૦।।।	૧૫	૩૦	૦।।।	૨૨॥	૪૦	૦।।।	૩૦	૫૦	૦।।।	૩૭॥

મનાચલ

૧ નવ, પાણું? ૧ પોણા સાત કેમ લખાય? ૧ પોણા સાત લખો.

૨ સો, પા? ૨ પા, સો કેમ લખાય? ૨ પા, સો લખો.

દા. લલુ પાસે (૩) ચોપડીછે અને મગન પાસે (૮)છે ત્યારે લલુ કરતાં મગન પાસે કેટલી ચોપડી વધારે છે? જ૦ ૫

૧	૧૦	૧૦	૧૧	૧૦	૧૧૦	૨૧	૧૦	૨૧૦	૩૧	૧૦	૩૧૦	૪૧	૧૦	૪૧૦
૨	૧૦	૨૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૩૨	૧૦	૩૨૦	૪૨	૧૦	૪૨૦
૩	૧૦	૩૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૩૩	૧૦	૩૩૦	૪૩	૧૦	૪૩૦
૪	૧૦	૪૦	૧૪	૧૦	૧૪૦	૨૪	૧૦	૨૪૦	૩૪	૧૦	૩૪૦	૪૪	૧૦	૪૪૦
૫	૧૦	૫૦	૧૫	૧૦	૧૫૦	૨૫	૧૦	૨૫૦	૩૫	૧૦	૩૫૦	૪૫	૧૦	૪૫૦
૬	૧૦	૬૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૩૬	૧૦	૩૬૦	૪૬	૧૦	૪૬૦
૭	૧૦	૭૦	૧૭	૧૦	૧૭૦	૨૭	૧૦	૨૭૦	૩૭	૧૦	૩૭૦	૪૭	૧૦	૪૭૦
૮	૧૦	૮૦	૧૮	૧૦	૧૮૦	૨૮	૧૦	૨૮૦	૩૮	૧૦	૩૮૦	૪૮	૧૦	૪૮૦
૯	૧૦	૯૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૯	૧૦	૩૯૦	૪૯	૧૦	૪૯૦
૧૦	૧૦	૧૦૦	૨૦	૧૦	૨૦૦	૩૦	૧૦	૩૦૦	૪૦	૧૦	૪૦૦	૫૦	૧૦	૫૦૦

મનાચલ

૧ ઓગણત્રીસતાંબે? બસોં ત્રણ કેમ લખાય? બસોં ત્રણ લખો.

૨ ઓગણચાલીનવાંત્રણ? ત્રણસો એકાવન કેમ લખાય? ત્રણસો એકાવન લખો

દા. છોટા પાસે (૯) ચોપડીછે અને મગન પાસે (૩) ચોપડીછે ત્યારે છોટા કરતાં મગન પાસે કેટલી ચોપડી ઓછીછે વારૂ? જ૦ ૬

૫૧ ૦॥। ૩૮।	૬૧ ૦॥। ૪૫॥।	૭૧ ૦॥। ૫૩।	૮૧ ૦॥। ૬૦॥।	૯૧ ૦॥। ૬૮।
૫૨ ૦॥। ૩૯	૬૨ ૦॥। ૪૬॥	૭૨ ૦॥। ૫૪	૮૨ ૦॥। ૬૧॥	૯૨ ૦॥। ૬૯
૫૩ ૦॥। ૩૯॥।	૬૩ ૦॥। ૪૭।	૭૩ ૦॥। ૫૪॥।	૮૩ ૦॥। ૬૨।	૯૩ ૦॥। ૬૯॥।
૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૬૪ ૦॥। ૪૮	૭૪ ૦॥। ૫૫॥	૮૪ ૦॥। ૬૩	૯૪ ૦॥। ૭૦॥
૫૫ ૦॥। ૪૧।	૬૫ ૦॥। ૪૮॥।	૭૫ ૦॥। ૫૬।	૮૫ ૦॥। ૬૩॥।	૯૫ ૦॥। ૭૧।
૫૬ ૦॥। ૪૨	૬૬ ૦॥। ૪૯॥	૭૬ ૦॥। ૫૭	૮૬ ૦॥। ૬૪॥	૯૬ ૦॥। ૭૨
૫૭ ૦॥। ૪૨॥।	૬૭ ૦॥। ૫૦।	૭૭ ૦॥। ૫૭॥।	૮૭ ૦॥। ૬૫।	૯૭ ૦॥। ૭૨॥।
૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૬૮ ૦॥। ૫૧	૭૮ ૦॥। ૫૮॥	૮૮ ૦॥। ૬૬	૯૮ ૦॥। ૭૩॥
૫૯ ૦॥। ૪૪।	૬૯ ૦॥। ૫૧॥।	૭૯ ૦॥। ૫૯।	૮૯ ૦॥। ૬૬॥।	૯૯ ૦॥। ૭૪।
૬૦ ૦॥। ૪૫	૭૦ ૦॥। ૫૨॥	૮૦ ૦॥। ૬૦	૯૦ ૦॥। ૬૭॥	૧૦૦ ૦॥। ૭૫

મનોયત્ન

દા. ત્રણ જણને (૮) આઠ રૂપીઆ આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે વારૂ? — જ૦ ૨૪

દા. સાત જણ પાસેથી (૨) બે રૂપીઆ લેઇએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ થાય વારૂ? — જ૦ ૧૪

૫૧૧૦૫૧૦	૬૧૧૦૬૧૦	૭૧૧૦૭૧૦	૮૧૧૦૮૧૦	૯૧૧૦ ૯૧૦
૫૨૧૦૫૨૦	૬૨૧૦૬૨૦	૭૨૧૦૭૨૦	૮૨૧૦૮૨૦	૯૨૧૦ ૯૨૦
૫૩૧૦૫૩૦	૬૩૧૦૬૩૦	૭૩૧૦૭૩૦	૮૩૧૦૮૩૦	૯૩૧૦ ૯૩૦
૫૪૧૦૫૪૦	૬૪૧૦૬૪૦	૭૪૧૦૭૪૦	૮૪૧૦૮૪૦	૯૪૧૦ ૯૪૦
૫૫૧૦૫૫૦	૬૫૧૦૬૫૦	૭૫૧૦૭૫૦	૮૫૧૦૮૫૦	૯૫૧૦ ૯૫૦
૫૬૧૦૫૬૦	૬૬૧૦૬૬૦	૭૬૧૦૭૬૦	૮૬૧૦૮૬૦	૯૬૧૦ ૯૬૦
૫૭૧૦૫૭૦	૬૭૧૦૬૭૦	૭૭૧૦૭૭૦	૮૭૧૦૮૭૦	૯૭૧૦ ૯૭૦
૫૮૧૦૫૮૦	૬૮૧૦૬૮૦	૭૮૧૦૭૮૦	૮૮૧૦૮૮૦	૯૮૧૦ ૯૮૦
૫૯૧૦૫૯૦	૬૯૧૦૬૯૦	૭૯૧૦૭૯૦	૮૯૧૦૮૯૦	૯૯૧૦ ૯૯૦
૬૦૧૦૬૦૦	૭૦૧૦૭૦૦	૮૦૧૦૮૦૦	૯૦૧૦૯૦૦	૧૦૦૧૦૧૦૦૦

મનોયત્ન

૧ પીસતાળીશકે ૧ગ્યારસો પચ્ચાસ કેમ લખાય? ૧ગ્યારસો પચાસ લખો.

૨ સોએ સવાય? ૨ સવાસો કેમ લખાય ૨ સવાસો લખો

દા. (૧૦) દશ રૂપીઆ પાંચ જણને આપીએ ત્યારે કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે વારૂ? — જ૦ ૫૦

૧ ।	।પાશ	૧૧ ।	।।। ૨	૨૧ ।	૫	૩૧ ।	।।।૭	૪૧ ।	।૧૦
૨ ।	।।	૧૨ ।	) ૩	૨૨ ।	।। ૫	૩૨ ।	)૮	૪૨ ।	।। ૧૦
૩ ।	।।।	૧૩ ।	। ૩	૨૩ ।	।।। ૫	૩૩ ।	।૮	૪૩ ।	।।।૧૦
૪ ।	) ૧	૧૪ ।	।। ૩	૨૪ ।	) ૬	૩૪ ।	।।૮	૪૪ ।	)૧૧
૫ ।	। ૧	૧૫ ।	।।। ૩	૨૫ ।	।૬	૩૫ ।	।।।૮	૪૫ ।	।૧૧
૬ ।	।। ૧	૧૬ ।	) ૪	૨૬ ।	।।૬	૩૬ ।	)૯	૪૬ ।	।। ૧૧
૭ ।	।।।૧	૧૭ ।	। ૪	૨૭ ।	।।।૬	૩૭ ।	।૯	૪૭ ।	।।।૧૧
૮ ।	) ૨	૧૮ ।	।। ૪	૨૮ ।	૭	૩૮ ।	।।૯	૪૮ ।	) ૧૨
૯ ।	। ૨	૧૯ ।	।।। ૪	૨૯ ।	૭	૩૯ ।	।।।૯	૪૯ ।	।૧૨
૧૦ ।	।। ૨	૨૦ ।	) ૫	૩૦ ।	।।૭	૪૦ ।	૧૦	૫૦ ।	।।૧૨
૫૧ ।	।।।૧૨	૬૧ ।	।૧૫	૭૧ ।	।।।૧૭	૮૧ ।	।૨૦	૯૧ ।	।।।૨૨
૫૨ ।	)૧૩	૬૨ ।	।।૧૫	૭૨ ।	)૧૮	૮૨ ।	।।૨૦	૯૨ ।	) ૨૩
૫૩ ।	।૧૩	૬૩ ।	।।।૧૫	૭૩ ।	।૧૮	૮૩ ।	।।।૨૦	૯૩ ।	।૨૩
૫૪ ।	।।૧૩	૬૪ ।	) ૧૬	૭૪ ।	।।૧૮	૮૪	) ૨૧	૯૪ ।	।।૨૩
૫૫ ।	।।।૧૩	૬૫ ।	।૧૬	૭૫ ।	।।।૧૮	૮૫ ।	।૨૧	૯૫ ।	।।।૨૩
૫૬ ।	)૧૪	૬૬ ।	।।૧૬	૭૬ ।	)૧૯	૮૬ ।	।।૨૧	૯૬ ।	) ૨૪
૫૭ ।	।૧૪	૬૭ ।	।।।૧૬	૭૭ ।	।૧૯	૮૭ ।	।।।૨૧	૯૭ ।	।૨૪
૫૮ ।	।।૧૪	૬૮ ।	) ૧૭	૭૮ ।	।।૧૯	૮૮ ।	)૨૨	૯૮ ।	।।૨૪
૫૯ ।	।।।૧૪	૬૯ ।	।૧૭	૭૯ ।	।।।૧૯	૮૯ ।	।૨૨	૯૯ ।	।।।૨૪
૬૦ ।	)૧૫	૭૦ ।	।।૧૭	૮૦ ।	) ૨૦	૯૦ ।	।।૨૨	૧૦૦ ।	) ૨૫

મનોયત્ન.

૧ પંચાશી પાનની? ૨ ૭નું પાનનો? ૩ સો પાનનો.

દા૦ (૯) પૈસાનું નવશેર મળેછે ત્યારે પૈસાનું કેટલા શેર આવશે વારૂ? જ૦ ૧

દા૦ નારણ પાસે (૩) લખોટી હતી અને (૫) લીધી અને (૭) જીત્યો અને (૩) હાર્યો ત્યારે તેની પાસે કેટલી રહી વારૂ? જ૦ ૧૨

દા. (૯) નવ ઘોડાની (૭) ઓળછે ત્યારે બધા મળીને કેટલા થાય વારૂ? જ૦ ૬૩

૧~~	૧૧~૦॥≡	૨૧~૧।~	૩૧~૧॥।≡	૪૧~૨॥~
૨~=	૧૨~૦॥।	૨૨~૧।=	૩૨~૨)	૪૨~૨॥=
૩~≡	૧૩~૦॥।~	૨૩~૧।≡	૩૩~૨)~	૪૩~૨॥≡
૪~૦।	૧૪~૦॥।=	૨૪~૧॥	૩૪~૨)=	૪૪~૨॥।
૫~૦।~	૧૫~૦॥।≡	૨૫~૧॥~	૩૫~૨)≡	૪૫~૨॥।~
૬~૦।=	૧૬~૧)	૨૬~૧॥=	૩૬~૨।	૪૬~૨॥।=
૭~૦।≡	૧૭~૧)~	૨૭~૧॥≡	૩૭~૨।~	૪૭~૨॥।≡
૮~૦॥	૧૮~૧)=	૨૮~૧॥।	૩૮~૨।=	૪૮~૩)
૯~૦॥~	૧૯~૧)≡	૨૯~૧॥।~	૩૯~૨।≡	૪૯~૩)~
૧૦~૦॥=	૨૦~૧।	૩૦~૧॥।=	૪૦~૨॥	૫૦~૩)=
૫૧~૩)≡	૬૧~૩॥।~	૭૧~૪।≡	૮૧~૫)~	૯૧~૫॥≡
૫૨~૩।	૬૨~૩॥।=	૭૨~૪॥	૮૨~૫)=	૯૨~૫॥।
૫૩~૩।~	૬૩~૩॥।≡	૭૩~૪॥~	૮૩~૫)≡	૯૩~૫॥।~
૫૪~૩।=	૬૪~૪)	૭૪~૪॥=	૮૪~૫।	૯૪~૫॥।=
૫૫~૩।≡	૬૫~૪)~	૭૫~૪॥≡	૮૫~૫।~	૯૫~૫॥।≡
૫૬~૩॥	૬૬~૪)=	૭૬~૪॥।	૮૬~૫।=	૯૬~૬)
૫૭~૩॥~	૬૭~૪)≡	૭૭~૪॥।~	૮૭~૫।≡	૯૭~૬)~
૫૮~૩॥=	૬૮~૪।	૭૮~૪॥।=	૮૮~૫॥	૯૮~૬)=
૫૯~૩॥≡	૬૯~૪।~	૭૯~૪॥।≡	૮૯~૫॥~	૯૯~૬)≡
૬૦~૩॥।	૭૦~૪।=	૮૦~૫)	૯૦~૫॥=	૧૦૦~૬।

મનોયત્ન.

૧ પગાંહુ ગણો? ૧ પાઆ છ રૂપીઆ ત્રણ આના લખો.

૨ બસો આનો? ૨ શાંડાબાર રૂપીઆ લખો.

દા૦ (૪) પૈસાનું (૪) શેર ત્યારે એક પૈસાનું કેટલું? જ૦ ૧

દા૦ (૬) પૈસા (૩) ભીખારીને વેહેંચી આપવા હોય ત્યારે દર એકને કેટલા કેટલા આપવા? જ૦ ૨

+ રૂપૈઆના આના સોળ ને સોળનો ચોથો ભાગ તે ચાર તેમ રૂપૈઆનો ચોથો ભાગ તે પા, માટે ચાર આને પા, રૂપૈઓ

૧	૧૧	૨૧	૩૧ ૦। ૬	૪૧ ૦। ૧૬
૨	૧૨	૨૨	૩૨ ૦। ૭	૪૨ ૦। ૧૭
૩	૧૩	૨૩	૩૩ ૦। ૮	૪૩ ૦। ૧૮
૪	૧૪	૨૪	૩૪ ૦। ૯	૪૪ ૦। ૧૯
૫	૧૫	૨૫ ૦।	૩૫ ૦। ૧૦	૪૫ ૦। ૨૦
૬	૧૬	૨૬ ૦। ૧	૩૬ ૦। ૧૧	૪૬ ૦। ૨૧
૭	૧૭	૨૭ ૦। ૨	૩૭ ૦। ૧૨	૪૭ ૦। ૨૨
૮	૧૮	૨૮ ૦। ૩	૩૮ ૦। ૧૩	૪૮ ૦। ૨૩
૯	૧૯	૨૯ ૦। ૪	૩૯ ૦। ૧૪	૪૯ ૦। ૨૪
૧૦	૨૦	૩૦ ૦। ૫	૪૦ ૦। ૧૫	૫૦ ૦॥

૫૨ ૦॥ ૨	૬૧ ૦॥ ૧૧	૭૧ ૦॥ ૨૧	૮૧ ૦॥। ૬	૯૧ ૦॥। ૧૬
૫૩ ૦॥ ૩	૬૨ ૦॥ ૧૨	૭૨ ૦॥ ૨૨	૮૨ ૦॥। ૭	૯૨ ૦॥। ૧૭
૫૪ ૦॥ ૪	૬૩ ૦॥ ૧૩	૭૩ ૦॥ ૨૩	૮૩ ૦॥। ૮	૯૩ ૦॥। ૧૮
૫૫ ૦॥ ૫	૬૪ ૦॥ ૧૪	૭૪ ૦॥ ૨૪	૮૪ ૦॥। ૯	૯૪ ૦॥। ૧૯
૫૬ ૦॥ ૬	૬૬ ૦॥ ૧૬	૭૫ ૦॥।	૮૫ ૦॥। ૧૦	૯૫ ૦॥। ૨૦
૫૭ ૦॥ ૭	૬૭ ૦॥ ૧૭	૭૬ ૦॥। ૧	૮૬ ૦॥। ૧૧	૯૬ ૦॥। ૨૧
૫૮ ૦॥ ૮	૬૮ ૦॥ ૧૮	૭૮ ૦॥। ૨	૮૭ ૦॥। ૧૨	૯૭ ૦॥। ૨૨
૫૯ ૦॥ ૯	૬૯ ૦॥ ૧૯	૭૯ ૦॥। ૩	૮૮ ૦॥। ૧૩	૯૮ ૦॥। ૨૩
૬૦ ૦॥ ૧૦	૭૦ ૦॥ ૨૦	૮૦ ૦॥। ૫	૮૯ ૦॥। ૧૪	૯૯ ૦॥। ૨૪
			→ ૦॥। ૧૫	૧૦૦ ૧)

મનોયત્ન.

૧ ચાળીસ દોકડે? પા, રૂપીઆ પંદર દોકડા આ.

દા૦ (૧૨) પઇશા ચાર ભીખારીને વેહેંચી આપતા દરેકને કેટલા મળશે વારૂ? ૩

દા૦ મઇશાના (૧) કેરી મળે તો (૮) પઇસાની કેટલી આવશે ક૦ ૪૦

×રૂપીઆના દોકડા સો, ને સોનો ચોથો ભાગ તે પચીશ તેમ રૂપીઆનો ચોથો ભાગ તે પા, માટે પચીશ દોકડે પા, રૂપીઆ.

૧	ખદાગ	૧૧	૦।।૩	૨૧	૧।૧	૩૧	૧।।૩	૪૧	૨।।૧
૨	〃	૧૨)	૦।।।	૨૨	૧।૨	૩૨	૨)	૪૨	૨।।૨
૩	〃	૧૩	૦।।।૧	૨૩	૧।૩	૩૩	૨)૧	૪૩	૨।।૩
૪	૬।	૧૪	૦।।।૨	૨૪	૧।।	૩૪	૨)·	૪૪	૨।।।
૫	૦।૧	૧૫	૦।।।૩	૨૫	૧।।૧	૩૫	૨)૩	૪૫	૨।।।૧
૬	૦।૨	૧૬	૧)	૨૬	૧।।૨	૩૬	૨।	૪૬	૨।।।૨
૭	૦।૩	૧૭	૧) ૧	૨૭	૧।।૩	૩૭	૨।૧	૪૭	૨।।।૩
૮	૦।।	૧૮	૧) ૨	૨૮	૧।।।	૩૮	૨।૨	૪૮	૩)
૯	૦।।૧	૧૯	૧) ૩	૨૯	૧।।।૧	૩૯	૨।૩	૪૯	૩)૧
૧૦	૦।।૨	૨૦	૧।	૩૦	૧।।।૨	૪૦	૨।।	૫૦	૩)૨

૫૧	૩) ૩	૬૧	૩।।। ૧	૭૧	૪। ૩	૮૧	૫) ૧	૯૧	૫।।૩
૫૨	૩।	૬૨	૩।।। ૨	૭૨	૪।।	૮૨	૫) ૨	૯૨	૫।।।
૫૩	૩। ૧	૬૩	૩।।। ૩	૭૩	૪।।૧	૮૩	૫) ૩	૯૩	૫।।।૧
૫૪	૩। ૨	૬૪	૪	૭૪	૪।। ૨	૮૪	૫।	૯૪	૫।।।૨
૫૫	૩। ૩	૬૫	૪) ૧	૭૫	૪।। ૩	૮૫	૫। ૧	૯૫	૫।।।૩
૫૬	૩।।	૬૬	૪) ૨	૭૬	૪।।।	૮૬	૫। ૨	૯૬	૬)
૫૭	૩।। ૧	૬૭	૪) ૩	૭૭	૪।।।૧	૮૭	૫। ૩	૯૭	૬) ૧
૫૮	૩।। ૨	૬૮	૪।	૭૮	૪।।।૨	૮૮	૫।।	૯૮	૬) ૨
૫૯	૩।।૩	૬૯	૪। ૧	૭૯	૪।।।૩	૮૯	૫।। ૧	૯૯	૬) ૩
૬૦	૩।।।	૭૦	૪। ૨	૮૦	૫	૯૦	૫।।। ૨	૧૦૦	૬।

મંનોચળ·

સાઠ ખદામે? — પોણાચાર દોકડ લખો

પંચોતેર ખદામે? — સાડાચાર દોકડા ત્રણ ખદાગ લખો.

સો ખદામે? — સવા છ દોકડા લખો.

દા૦ (૧૬) રૂપીઆ ચાર જણને વેહેંચી આપવા હોય તો દરેકને કેટલા આપવા. જ૦ ૪ રૂ

×દોકડાની ખદાગ સોળ ને સોળનો ચોથો ભાગ તે ચાર તેમ દોકડાનો ચોથો ભાગ પા, માટે ચાર ખદામે પા, દોકડો.

૭॥ ૦।	૮૨॥ ૨॥।	૧૫૭॥ ૫।	૨૩૨॥ ૯॥।	૧૦૦ ૩।	૧૦૦૦ ૩૩।
૧૫ ૦॥	૯૦ ૩	૧૬૫ ૫॥	૨૪૦ ૮	૨૦૦ ૬॥।	૨૦૦૦ ૬૬॥
૨૨॥ ૦॥।	૯૭॥ ૩।	૧૭૨॥ ૫॥।	૨૪૭॥ ૮।	૩૦૦ ૧૦	૩૦૦૦ ૧૦૦
૩૦ ૧	૧૦૫ ૩॥	૧૮૦ ૬	૨૫૫ ૮॥	૪૦૦ ૧૩।	૪૦૦૦ ૧૩૩।
૩૭॥ ૧।	૧૧૨॥ ૩॥।	૧૮૭॥ ૬।	૨૬૨॥ ૮॥।	૫૦૦ ૧૬॥।	૫૦૦૦ ૧૬૬॥।
૪૫ ૧॥	૧૨૦ ૪	૧૯૫ ૬॥	૨૭૦ ૯	૬૦૦ ૨૦	૬૦૦૦ ૨૦૦
૫૨॥ ૧॥।	૧૨૭॥ ૪।	૨૦૨॥ ૬॥।	૨૭૭॥ ૯।	૭૦૦ ૨૩।	૭૦૦૦ ૨૩૩।
૬૦ ૨	૧૩૫ ૪॥	૨૧૦ ૭	૨૮૫ ૯॥	૮૦૦ ૨૬॥।	૮૦૦૦ ૨૬૬॥।
૬૭॥ ૨।	૧૪૨॥ ૪॥।	૨૧૭॥ ૭।	૨૯૨॥ ૯॥।	૯૦૦ ૩૦	૯૦૦૦ ૩૦૦
૭૫ ૨॥	૧૫૦ ૫	૨૨૫ ૭॥	૩૦૦ ૧૦	૧૦૦૦ ૩૩।	૧૦૦૦૦ ૩૩૩।

મનોયબ.

૧ સતાણું સવા?	૧ એકસો સવા! એકત્રીશ લખો.
૨ ગેવાણું દોઢ ?	૨ એકસો સાડી આડતાળી લખો.
૩ નવાણું સવા?	૩ એકશે પોણી ચોવીશ લખો.
૪ નવાણું અઢીએ બે?	૪ બશોશાડીસુડતાળીશ લખો.
૫ બસો પચાસ સરે?	૫ શાડાસાત લખો.
૬ બે હજાર સરે?	૬ પોણી સડસેંટ લખો.
૭ ચાર હજાર સરે?	૭ એકસો સવા તેત્રીસ લખો.
૮ દસ હજાર સરે?	૮ ત્રણસો સવા તેત્રિસ લખો.
૯ સતાણું ઉઠું ત્રણ?	૯ ત્રણસો સાઢો ઓગણચાળીશ લખો.

×વ્યાજના હીસાબ ગણવામાં ત્રીશ સરનો એક દોકડો ગણાયછે માટે ત્રીસનો ચોથો ભાગ તે સાડાસાત અને દોકડાનો ચોથોભાગ તે પા, માટે શાડાસાતનો પા, દોકડો કહેવાય છે.

૧	૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧	૬૧	૭૧	૮૧	૯૧	૧૦૦
૨	૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૨	૭૨	૮૨	૯૨	૨૦૦
૩	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૩૦૦
૪	૧૪	૨૪	૩૪	૪૪	૫૪	૬૪	૭૪	૮૪	૯૪	૪૦૦
૫	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫	[illegible]	૭૫	૮૫	૯૫	૫૦૦
૬	૧૬	૨૬	૩૬	૪૬	૫૬	[illegible]	૭૬	૮૬	૯૬	૬૦૦
[illegible]	૧૭	૨૭	૩૭	૪૭	[illegible]	[illegible]	૭૭	૮૭	૯૭	૭૦૦
૮	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૮૦૦
૯	૧૯	૨૯	૩૯	૪૯	૫૯	૬૯	૭૯	૮૯	૯૯	૯[illegible]
[illegible]	૨૦	૩૦	૪૦	૫૦	૬૦	૭૦	૮૦	૯૦	૧૦૦	૧૦૦૦

છોકરાંઓને દર એક પાડો બોલ. અને લખતા આવડ્યા પછી મેહેતાજીએ એક પછી એક એ અનુક્રમે પ્રમાણે (૧૦૦) સુધી બોલતાં શીખવવાનો મહાવરો પાડવો.

છોકરાંઓને દર એક પાડો બોલતાં અને લખતાં આવડ્યા પછી મેહેતાજીએ કાળા પાટીઆપર દરેક આંકડો કાઢી ઓળખાવવો. જેમકે (૧) કાઢીને પૂછવું કે આનું નામ શું? એકડો. પછી મીંડા પાસે (૦) કાઢીને પૂછવું કે આનું નામ શું? મીંડું. હવે, બોલો એ શું કહેવાય? એકડે મીંડે દશ. આ પ્રમાણે દરએક પાડાની બાબત મેહેતાજીએ છોકરાંઓને રાગથી આપવી. પછી નીચેના મનોયત્ન પ્રમાણે પૂછવું તથા લખાવવું.

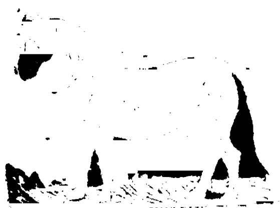
મનોબળ.

ગોખણના.	લખાણના ×
૧ એકડે, છગડે?	૧ એકડે, છગડે સોળ લખો.
૨ ત્રગડે, સાતડે?	૨ ત્રગડે, સાતડે સાડત્રીસ લખો.
૩ પાંચડે, મીંડે?	૩ પાંચડે, મીંડે પચાસ લખો.
૪ બેઉ, છગડા?	૪ બેઉ, છ[illegible] છાસઠ લખો.
૫ નવડે, ત્રગડે?	૫ નવડે, ત્રગડે ત્રાણું લખો.
૬ એકડે, ને બે મીંડે!	૬ એકડે, ને બે મીંડે સો લખો.

× લખાવતી વખતે વર્ગમાં કાળું પાટીયું હાજર રાખવું.

આંક

મૂળાક્ષર

મુળાક્ષર.

[1]સ્વર.

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ એ ઐ ઓ ઔ
અં અઃ

[2]વ્યંજન.

ક ખ ગ ઘ ચ છ જ ઝ ટ ઠ ડ ઢ ણ ત થ દ
ધ ન પ ફ બ ભ મ ય ર લ વ શ ષ સ હ ળ

છોકરાંઓને બોલતાં અને લખતાં આવડ્યાં પછી મેહેતાજીએ ક્રળા પાટીઆપર નિચેના મનોપત્ન પ્રમાણે અક્ષર કાઢી ઓળખાવવા અને લખાવવા.

મનોયત્ર

ઓ	શ	દ	વ	એ	શ	ર	મ	ઃ
સ	ર	મ	ત	ક	ર	ત	ર	જ
ડ	મ	ન	ડ	ર	દ	ન	દ	ળ

---

૧ ટીપ—અ, ઇ, ઉ એ સ્વરો બોલવામાં ટુંકા છે માટે એને હ્રસ્વ કે લઘુ કહેછે અને બાકીના બધા સ્વરો બોલવામાં લાંબા છે માટે તેને દીર્ઘ કે ગુરૂ કેહે છે. પરંતુ એ, ઐ, ઓ, ઔ, અં, અઃ એ સંધી સ્વરો કહેવાય છે.

૨ ટીપ—ઙ અને ઞ એ બે વ્યંજનો ગુજરાતી લખવામાં આવતા નથી અને ક્ષ તથા જ્ઞ એ બે અક્ષરો જોડા અક્ષર છે માટે વ્યંજનમાં લખ્યા નથી.

સ્વર.	આ	ઇ	ઈ	ઉ	ઊ	એ	ઐ	ઓ	ઔ	અં	અઃ
નિશાણી.	ા	િ	ી	ુ	ૂ	ે	ૈ	ો	ૌ	ં	ઃ
નામ	કાનો	હ્રસ્વ અજ્જુ	દીર્ઘ અજ્જુ	હ્રસ્વ વડું	દીર્ઘ વડું	એક માત્રા	બે માત્રા	કાનો માત્રા	કાનો બેમાત્રા	અનુસ્વાર	વિસર્ગ

મેહેતાજીએ છોકરાંઓને સમજાવવું કે અક્ષરની આગળ પાન કહાય એનું નામ કાનો. અને અક્ષર ઉપર પાન કહાય એનું નામ માત્રા. અક્ષર ઉપર મીંડુ કહાય એનું નામ અનુસ્વાર અને અક્ષર આગળ બે મીંડા કહાય એનું નામ વિસર્ગ.

મનોયત્ન.

આ, ની નિશાણીનું નામ શું?	કાનો કોની નિશાણીને કહેવો.	કાનો લખો.
ઈ, ની નીશાણીનું નામ શું?	દીર્ઘ અજ્જુ કોની નિશાણીને કહેવું.	દીર્ઘ અજ્જુ લખો.
ઔ, ની નિશાણીનું નામ શું?	કાનો બે માત્રા કોની નિશાણીને કહેવું	કાનો બેમાત્રા લખો.
અં, ની નિશાણીનું નામ શું?	અનુસ્વાર કોની નિશાણીને કહેવું	અનુસ્વાર લખો.
અઃ ની નિશાણીનું નામ શું?	વિસર્ગ કોની નિશાણીને કહેવું.	વિસર્ગ લખો.

× ટીપ—અનુસ્વાર અને વિસર્ગ અ, સ્વરને લાગ્યાથી જે પ્રમાણે બોલાવશે તેજ પ્રમાણે બિજા સ્વરોને લગવાથી બોલાય છે જેમ આં, ઈં, ઊં, એં, ઔં, આઃ ઇઃ ઉઃ ઇત્યાદી.

ક કા કિ કી કુ કૂ કે કૈ કો કૌ કં કઃ
ખ ખા ખિ ખી ખુ ખૂ ખે ખૈ ખો ખૌ ખં ખઃ

છોકરાંઓને દરેએક પદ બોલતાં અને લખતાં આવડ્યા પછી મેહેતાજીએ સમજાવવું કે વ્યંજનમાં સ્વરની નિશાણી મળવાથી બા× રાખડી થાયછે માટે બારાખડીમાં જે અક્ષર ટુંકા બોલાયછે તેને હ્રસ્વ અને જે લાંબા બોલાયછે તેને દીર્ઘ કહેછે.

×(ક) આગળ આ, સ્વરની નિશાણી (ા) કાનો મૂકીએ ત્યારે ક,માં આ, સ્વર મળવાથી (કા) થાયછે માટે ક, ને કાનો (કા.) તેમ ખ, ને કાનો (ખા.)

(ક) ની પાછલી બાજુએ થાઇ, સ્વરની નિશાણી (િ)-હ્રસ્વ અજ્જુ મેળવીએ ત્યારે ક,માં ઇ, સ્વર મળવાથી (કિ) થાયછે માટે ક, ને હ્રસ્વ અજ્જુ (કિ.) તેમ ખ, ને હ્રસ્વ અજ્જુ (ખિ.)

(ક) ની આગલી બાજુએથી ઈ સ્વરની નિશાણી (ી) દીર્ઘ અજ્જુ મેળવીએ ત્યારે ક,માં ઈ, સ્વર મળવાથી (કી) થાય છે માટે ક, ને દીર્ઘ અજ્જુ (કી) તેમ ખ, ને દીર્ઘ અજ્જુ (ખી.)

(ક) ની નિચે ઉ સ્વરની નિશાણી (ુ)-હ્રસ્વ વરડું મેળવીએ ત્યારે ક,માં ઉ સ્વર મળવાથી (કુ) થાયછે માટે ક, ને હ્રસ્વ વરડું (કુ) તેમ ખ, ને હ્રસ્વ વરડું (ખુ)

(ક) ની નિચે ઊ, સ્વરની નિશાણી (ૂ) દીર્ઘ વરડું મેળવીએ ત્યારે ક,મા ઊ, સ્વર મળવાથી (કૂ) થાય છે માટે ક, ને દીર્ઘ વરડું ( ) તેમ ખ, ને દીર્ઘ વરડું (ખૂ.)

(ક) ની ઉપર એ, સ્વરની નિશાણી (ે) એક માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,મા એ, સ્વર મળવાથી (કે) થાયછે માટે ક, ને એક માત્રા

ગ ગા ગિ ગી ગુ ગૂ ગે ગૈ ગો ગૌ ગં ગઃ

ઘ ઘા ઘિ ઘી ઘુ ઘૂ ઘે ઘૈ ઘો ઘૌ ઘં ઘઃ

ચ ચા ચિ ચી ચુ ચૂ ચે ચૈ ચો ચૌ ચં ચઃ

-હ્રસ્વ સ્વરની નિશાણી વ્યંજનની ડાબી તરફ અને દીર્ઘ સ્વરની નિશાણી વ્યંજનની જમણી તરફ હોયછે માટે ડાબી તરફના તેટલા, -હ્રસ્વ અને જમણી તરફના તેટલાને દીર્ઘ જાણવા.

(કે) તેમ ખ, ને એક માત્રા (ખે.)

(ક) ની ઉપર ઐ, સ્વરની નિશાણી (ૈ) બે માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,માં ઐ, સ્વર મળવાથી (કૈ) થાયછે માટે ક, ને બે માત્રા (કૈ) તેમ ખ, ને બે માત્રા (ખૈ.)

(ક) ની આગળ અને ઉપર ઓ, સ્વરની નિશાણી (ો) કાનો એક માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,માં ઓ સ્વર મળવાથી (કો) થાયછે માટે ક ને કાનો એક માત્રા (કો) તેમ ખ, ને કાનો એક માત્રા (ખો.)

(ક) ની આગળ અને ઉપર ઔ, સ્વરની નિશાણી (ૌ) કાનો બે માત્રા મૂકીએ ત્યારે ક,માં ઔ સ્વર મળવાથી (કૌ) થાયછે માટે ક ને કાનો બે માત્રા (કૌ) તેમ ખ, ને કાનો બે માત્રા (ખૌ.)

(ક) ની ઉપર અં, સ્વરની નિશાણી (ં) અનુસ્વાર મૂકીએ ત્યારે ક,માં અં, સ્વર મળવાથી (કં) થાયછે માટે ક, ને અનુસ્વાર(કં) તેમ ખ, ને અનુસ્વાર (ખં)

(ક) ની આગળ અઃ, સ્વરની નિશાણી (ઃ) વિસર્ગ મૂકીએ ત્યારે ક,માં અઃ સ્વર મળવાથી (કઃ) થાયછે માટે ક, ને વિસર્ગ (કઃ) તેમ ખ, ને વિસર્ગ (ખઃ)

છ	છા	છિ	છી	છુ	છૂ	છે	છૈ	છો	છૌ	છં	છઃ
જ	જા	જિ	જી	જુ	જૂ	જે	જૈ	જો	જૌ	જં	જઃ
ઝ	ઝા	ઝિ	ઝી	ઝુ	ઝૂ	ઝે	ઝૈ	ઝો	ઝૌ	ઝં	ઝઃ
ટ	ટા	ટિ	ટી	ટુ	ટૂ	ટે	ટૈ	ટો	ટૌ	ટં	ટઃ
ઠ	ઠા	ઠિ	ઠી	ઠુ	ઠૂ	ઠે	ઠૈ	ઠો	ઠૌ	ઠં	ઠઃ
ડ	ડા	ડિ	ડી	ડુ	ડૂ	ડે	ડૈ	ડો	ડૌ	ડં	ડઃ
ઢ	ઢા	ઢિ	ઢી	ઢુ	ઢૂ	ઢે	ઢૈ	ઢો	ઢૌ	ઢં	ઢઃ
ણ	ણા	ણિ	ણી	ણુ	ણૂ	ણે	ણૈ	ણો	ણૌ	ણં	ણઃ
ત	તા	તિ	તી	તુ	તૂ	તે	તૈ	તો	તૌ	તં	તઃ
થ	થા	થિ	થી	થુ	થૂ	થે	થૈ	થો	થૌ	થં	થઃ
દ	દા	દિ	દી	દુ	દૂ	દે	દૈ	દો	દૌ	દં	દઃ
ધ	ધા	ધિ	ધી	ધુ	ધૂ	ધે	ધૈ	ધો	ધૌ	ધં	ધઃ
ન	ના	નિ	ની	નુ	નૂ	ને	નૈ	નો	નૌ	નં	નઃ
પ	પા	પિ	પી	પુ	પૂ	પે	પૈ	પો	પૌ	પં	પઃ
ફ	ફા	ફિ	ફી	ફુ	ફૂ	ફે	ફૈ	ફો	ફૌ	ફં	ફઃ
બ	બા	બિ	બી	બુ	બૂ	બે	બૈ	બો	બૌ	બં	બઃ
ભ	ભા	ભિ	ભી	ભુ	ભૂ	ભે	ભૈ	ભો	ભૌ	ભં	ભઃ
મ	મા	મિ	મી	મુ	મૂ	મે	મૈ	મો	મૌ	મં	મઃ
ય	યા	યિ	યી	યુ	યૂ	યે	યૈ	યો	યૌ	યં	યઃ
ર	રા	રિ	રી	રુ	રૂ	રે	રૈ	રો	રૌ	રં	રઃ
લ	લા	લિ	લી	લુ	લૂ	લે	લૈ	લો	લૌ	લં	લઃ
વ	વા	વિ	વી	વુ	વૂ	વે	વૈ	વો	વૌ	વં	વઃ

શ શા શિ શી શુ શૂ શે શૈ શો શૌ શં શઃ
ષ ષા ષિ ષી ષુ ષૂ ષે ષૈ ષો ષૌ ષં ષઃ
સ સા સિ સી સુ સૂ સે સૈ સો સૌ સં સઃ
હ હા હિ હી હુ હૂ હે હૈ હો હૌ હં હઃ
ળ ળા ળિ ળી ળુ ળૂ ળે ળૈ ળો ળૌ ળં ળ

છોકરાંઓને દરએક પદ બોલતાં અને લખતાં આવડયા પછી મેહેતાજીએ જોડણીના નિયમ પ્રમાણે એટલે ક ને કાનો (કા) અને તેથી ઉલટા નિયમ પ્રમાણે એટલે કા, આવે કાનો. એ પ્રમાણે દરએક પદો બોલતાં સિખવી પાઠ કરાવવા પછી મેહેતાજીએ કાળાં પાટીઆપર નિચેના મનોયત્ન પરમાણે અક્ષર કાઢી ઓળખાવવા અને લખાવવા.

મનોયત્ન.

ક્ષ	ગા	પ	ળ	ધી	રૂ	ખી	ગા	ત
ક્રી	ર	ડી	ગ	ગો	પી	લો	ભ	જો
કો	મ	કુ	ટો	લો	ઓ	ટ	ગુ	મ

છોકરાંઓને બારાખડીનું જ્ઞાન સારી રીતે થયા પછી મેહેતાજીએ સમજાવવું કે બારાખડી માહેલા કોઇ પણ અક્ષર ઉપર અનુસ્વાર આવે ત્યારે તેનો શબ્દોચ્ચાર અનુનાસીક થાયછે

જેમ કાં હાં હું શું તું મેં હેં જાં તેં ક્રીં ઇત્યાદી

મેહેતાજીએ બાળબોધી મૂળાક્ષર અને બારાખડીનું જ્ઞાન છોકરાંઓને ગુજરાતી મૂળાક્ષર અને બારાખડીની પેઠે આપી તે મૂજબ મનોયત્ન પુછવાં.

मूळाक्षर

स्वर

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ

अं अः

व्यंजन.×

क ख ग घ ङ. च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त

थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श ष स ह

ळ क्ष ज्ञ.

बाराक्षरी.

क का कि की कु कू के कै को कौ कं कः

ख खा खि खी खु खू खे खै खो खौ खं खः

ग गा गि गी गु गू गे गै गो गौ गं गः

घ घा घि घी घु घू घे घै घो घौ घं घः

ङ ङा ङि ङी ङु ङू ङे ङै ङो ङौ ङं ङः

× ટીપ—ક્ષ અને જ્ઞ એ બે જોડાક્ષર છે પરંતુ બાળબોધમાં લખવામાં ઘણો પ્રચાર છે માટે વ્યંજનમાં લખ્યા છે.

च चा चि ची चु चू चे चै चो चौ चं चः

छ छा छि छी छु छू छे छै छो छौ छं छः

ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः

झ झा झि झी झु झू झे झै झो झौ झं झः

ञ ञा ञि ञी ञु ञू ञे ञै ञो ञौ ञं ञः

ट टा टि टी टु टू टे टै टो टौ टं टः

ठ ठा ठि ठी ठु ठू ठे ठै ठो ठौ ठं ठः

ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः

ढ ढा ढि ढी ढु ढू ढे ढै ढो ढौ ढं ढः

ण णा णि णी णु णू णे णै णो णौ णं णः

त ता ति ती तु तू ते तै तो तौ तं तः

थ था थि थी थु थू थे थै थो थौ थं थः

द दा दि दी दु दू दे दै दो दौ दं दः

ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः

न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः

प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः

फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः

ब बा बि बी बु बू बे बै बो बौ बं बः

भ भा भि भी भु भू भे भै भो भौ भं भः

म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः

य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं यः

र रा रि री रु रू रे रै रो रौ रं रः

ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं लः

व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः

श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ शं शः

ष षा षि षी षु षू षे षै षो षौ षं षः

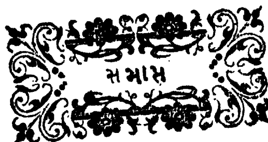
स सा सि सी सु सू से सै सो सौ सं सः

ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः

ळ ळा ळि ळी ळु ळू ळे ळै ळो ळौ ळं ळः

क्ष क्षा क्षि क्षी क्षु क्षू क्षे क्षै क्षो क्षौ क्षं क्षः

ज्ञ ज्ञा ज्ञि ज्ञी ज्ञु ज्ञू ज्ञे ज्ञै ज्ञो ज्ञौ ज्ञं ज्ञः

જાહેર ખબર

આ ચોપડી નીચે લખેલી જગ્યાએથી રોકડી કીમતે મળશે.

અમદાવાદમાં	અમાંજી (અમદાવાદ બુક ડીપોઝીટર) પાસેથી.
નડીઆદમાં	રા૦ કાશીપ્રસાદ સદાશીવ હાઇ સ્કુલના આસીસ્ટંટ માસ્તર પાસેથી.
રાજકોટમાં	રા૦ ઉત્તમરામ નરભેરામ હાઇ-સ્કુલના હેડમાસ્તર પાસેથી.
ભુજમાં	રા૦ દીનાનાથ સંભુનાથ પાસેથી.
મુંબાઇમાં	રા૦ મણીભાઇ હરલાલ સર જમશેદજી જીજીભાઇની ગામાદેવી બ્રાંચસ્કુલના માસ્તર પાસેથી.
ભરૂચમાં	રા૦ બાપાલાલ ભાઇસંકર હાઇ સ્કુલના આસીસ્ટંટ માસ્તર પાસેથી.

તા૦ ૧૫ મી મેએ સને ૧૮૭૩.

સદાશીવ હરલાલ મેહેતા
અમદાવાદ.
ઠે૦ ખાડીઆમાં મહુતરા પાસે.